ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា

VANDA UNIVERSITY

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

INFORMING KNOWLEDGE RELATED TO TRADING PROCEDURES OF THE CAMBODIAN SECURITIES EXCHANGE

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ-ឆ្នាំ២០២៥

PHNOM PENH-2025

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា
VANDA UNIVERSITY

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

INFORMING KNOWLEDGE RELATED TO TRADING PROCEDURES OF THE CAMBODIAN SECURITIES EXCHANGE

គ្រូណែនាំ៖ តូច សាភ័ណ្ឌា

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ-ឆ្នាំ២០២៥

PHNOM PENH-2025

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២២
ប្រធានបទ៖ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់
ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី១

បេក្ខបណ្ឌិត មាស សំណាង

គ្រូណែនាំ

តូច សាភ័ណ្ឌ

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៣

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី២

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ាក វុទ្ធី

ប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃ និងជានាយក
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បណ្ឌិត សេង សំអឿន

អនុប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃ និងជានាយករង
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បេក្ខបណ្ឌិត ស្រេង ផល្លា

សាកលវិទ្យាធិការ

បណ្ឌិត ហេង វ៉ាន់ដា

សាកលវិទ្យាធិការរងអចិន្ត្រៃយ៍

បណ្ឌិត ហ៊ូ គុជគន្ធលីនណា

អារម្ភកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ នៅសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដាអស់រយៈពេល ៤ឆ្នាំសិក្សារួចមក ក្រុមយើងខ្ញុំបានទទួលនូវចំណេះដឹងជាច្រើន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងមុខវិជ្ជាគណនេយ្យ ជាពិសេស ក្រុមយើងខ្ញុំបានយល់ច្បាស់ថាជំនាញគណនេយ្យ គឺជាជំនាញមានសារៈសំខាន់មួយដែរសម្រាប់ ទីផ្សារបច្ចុប្បន្ន ក្នុងនោះស្ថាប័នរដ្ឋក្តី ឯកជនក្តី ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្តី សុទ្ធតែត្រូវអនុវត្តកិច្ចការគណនេយ្យ ដូចគ្នា។ដោយឡែកដើម្បីឱ្យការសិក្សារបស់និស្សិត កាន់តែមានគុណភាពខ្ពស់ សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា បាន បញ្ចូលនូវមុខជំនាញសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារគណនេយ្យ តាមកម្មវិធីសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សាទីមួយ រហូត ដល់ឆ្នាំសិក្សាទី៤។

គ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសារៈសំខាន់ក្នុងការត្រួសត្រាយផ្លូវនិស្សិតឱ្យយល់ច្បាស់ពីការអនុវត្ត ការងារធនាគារពីការចាប់ផ្តើមរៀបចំផែនការ ការអនុវត្ត ការបញ្ចប់ និងត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃព្រមទាំងផ្តល់ជា អនុសាសន៍នៅក្នុងការងារធនាគារ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងនៅក្នុងស្ថាប័នខ្លួន ក្នុងន័យឆ្លើយតបឱ្យ បានល្អប្រសើរនឹងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញ។ ដោយក្រុមយើងខ្ញុំសង្កេតឃើញ ថាកិច្ចការងារមួយនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំង ស្របពេលនៃការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ បានមកដល់ ទើបក្រុមយើងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយស្តីពី **"ការបញ្ញាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធ នីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា"** យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងក្នុងគោលបំណងឱ្យអ្នក ស្រាវជ្រាវទាំងអស់ឱ្យយល់កាន់តែស៊ីជម្រៅពីការរៀបចំសារណា និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់ឥណទានរបស់ ធនាគារ។ ក្រុមយើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាការរៀបចំសារណានេះ នឹងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិត ជំនាន់ក្រោយៗ ព្រមទាំងអ្នកស្រាវជ្រាវដទៃទៀតដែលមានបំណងសិក្សាស្វែងយល់ពីកិច្ចការនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមមេត្តាខន្តី អភ័យទោស ពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ រៀមច្បង និងអ្នកអាន ទាំងអស់ នូវរាល់កំហុសឆ្គងដែលកើតមានដោយអចេតនា នៅក្នុងសារណានេះ ហើយក្រុមយើងខ្ញុំរីករាយនឹង ទទួលយករាល់ការរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនា ដើម្បីឱ្យការរៀបចំលើកក្រោយទៀតមានភាពកាន់តែល្អប្រសើរ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

ផាត សុខឡាង
ID: B22/210

សេង ស្រីលីន
ID: B22/242

ខួន គឹមល័ង
ID: B22/233

ចេង ដាវ
ID: B22/232

ឃ្លាំង សុខគាង
ID: B22/337

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមយើងខ្ញុំជានិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២២ ជំនាញ គណនេយ្យ

សូមសំដែងនូវការគោរពដឹងគុណ និងថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ

ក្រុមគ្រួសារដែលបានជួយឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ ទាំងសម្ភារៈ ថវិកា និងស្មារតី ជំរុញលើកទឹកចិត្ត ដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ក្នុងនោះក្រុមយើងខ្ញុំសូមសំដែងនូវការគោរព និងកតញ្ញូតាធម៌យ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុត ដល់អ្នកមានគុណ ដែលបានផ្តល់កំណើតដល់នាងខ្ញុំគ្រប់រូប និងសូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដល់បណ្តាលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ទាំងអស់ដែលបានបណ្តុះបណ្តាលក្រុមយើងខ្ញុំនាពេលកន្លងមក។

ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមសំដែងនូវការគោរពដឹងគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅដល់ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហេង វ៉ាន់ដា** សាកលវិទ្យាធិការនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដាដែលបានផ្តល់ទីកន្លែងបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងផ្តល់បទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនដល់យើងខ្ញុំ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកគ្រូ **តូច សាត់ណ្ណា** ជាគ្រូណែនាំ ដោយបានជួយជ្រោមជ្រែងបង្ហាត់បង្ហាញសព្វបែបយ៉ាង ដើម្បីជួយដល់ក្រុមយើងខ្ញុំបញ្ចប់កិច្ចការសារណានេះជាស្ថាពរ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណដល់លោកគ្រូអ្នកគ្រូ និងបុគ្គលិកនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដាទាំងអស់ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបង្ហាត់បង្ហាញ លើកទឹកចិត្ត អនុគ្រោះដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ រហូតធ្វើឱ្យការសិក្សាបានបញ្ចប់ និងទទួលបានជោគជ័យគួរជាទីមោទនៈ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះដែរ ក្រុមយើងខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធពរជ័យជូនដល់បុគ្គលទាំងអស់ខាងលើឱ្យជួបតែពុទ្ធពរបួនប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាង

ក្រុមនាងខ្ញុំ ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា ជំនាន់ទី២២ សូមធានាអះអាងថា ខ្លឹមសារសារណាក្រោមប្រធានបទ "ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា" នេះគឺជាស្នាដៃរបស់ក្រុមនាងខ្ញុំ ដោយគ្មានការពាក់ព័ន្ធនឹងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកផ្សេងឡើយ។ ទិន្នន័យ និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ ដែលលើកឡើងនេះ ជាអត្ថបទស្រាវជ្រាវថ្មីសុទ្ធសាធ ដែលពុំធ្លាប់មានជនណាម្នាក់យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការស្រាវជ្រាវពីមុនឡើយ។

ថ្ងៃពុធ ៨កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំម្សាញ់ សប្តស័ក ឆ.ស.២៥៦៩

ថ្ងៃទី២៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥

ហត្ថលេខាតំណាងក្រុម

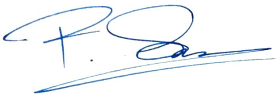

ផាត សុខឡាង

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ

ទីផ្សារមូលបត្រ គឺជាតួអង្គសំខាន់មួយដែលបានចូលរួមចំណែកនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជានិងធ្វើឱ្យមានលំហូរសាច់ប្រាក់ពីភ្នាក់ងារសេដ្ឋកិច្ចដែលមានមូលធនច្រើនឬនៅសល់ទំនេរទៅឱ្យភ្នាក់ងារ សេដ្ឋកិច្ចដែលមានមូលធនតិចឬខ្វះខាតដើមទុនក្នុងការវិនិយោគអង្គភាពរបស់ខ្លួនទាំងវិស័យឯកជននិង សាធារណៈ ក៏ដូចជាផ្តល់ទុនដល់គម្រោងវិនិយោគថ្មីដែលមានសក្តានុពល និងបង្កើនភាពសម្បូរបែបនៃផលិតកម្ម ទាំងទំនិញនិងសេវាកម្ម។ នៅប្រទេសកម្ពុជាក៏ទើបតែបានដាក់ឱ្យដំណើរការផ្សារមូលបត្ររបស់ខ្លួនជាលើកដំបូងមានឈ្មោះថា ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ដោយមានការចូលរួមគ្នារវាងរដ្ឋាភិបាល (៥៥%) និងផ្សារមូលបត្រកូរ៉េ(៤៥%)។ ការផ្តល់ទុននេះធ្វើឱ្យកម្រិតសកម្មភាពវិនិយោគនៅក្នុងប្រទេសកើនឡើងជួយបង្កើនដល់ការងារថ្មីជូនប្រជាជនពោលគឺវាផ្តល់ចំណូលបន្ថែមក្នុងការជួយបង្កើនកម្រិតជីវភាព របស់ប្រជាជនបានមួយកម្រិតទៀត។នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះទីផ្សារមូលបត្រនៅកម្ពុជាកាន់តែមានភាពសកម្ម និងរីកចម្រើនដោយសារ មានក្រុមហ៊ុនឯកជនគ្រឹះស្ថានសាធារណៈ ធនាគារពាណិជ្ជ និងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើនបានទទួលការអនុញ្ញាតពីគណៈកម្មការមូលបត្រកម្ពុជា (គ.ម.ក) ដើម្បីធ្វើការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិនិងមូលបត្រ បំណុល។ បន្ថែមពីនេះក៏មានក្រុមហ៊ុនជាច្រើនទៀតបានសម្តែងនូវឆន្ទៈក្នុងការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រនេះផងដែរ។ តួអង្គដ៏សំខាន់មួយទៀតគឺវិនិយោគិនជារូបវន្តបុគ្គលនិងនីតិបុគ្គលដែលទទួលបានលេខអត្តសញ្ញាណវិនិយោគិនពី គ.ម.ក ។ ដោយសម្លឹងឃើញពីសក្តានុពលដ៏ខ្លាំងនេះ គ.ម.ក បានរៀបចំជាព្រឹត្តិបត្រស្តីពីវិនិយោគិន និងការវិនិយោគ និងបោះពុម្ពផ្សាយដើម្បីចែកជូនដល់វិនិយោគិន សាធារណជន ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ គ្រឹះស្ថាន អប់រំ ដៃគូរអភិវឌ្ឍ និងស្ថាប័ននានា ក្នុងគោលដៅចូលរួមចំណែក ផ្តល់នូវចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍បន្ថែម ទៀតពីវិស័យមូលបត្រ។ ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាជាប្រតិបត្តិករទីផ្សារ តែមួយគត់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលមានតួនាទីចម្បងក្នុងការធានានូវតម្លាភាពនិងបង្កើត បរិយាកាសការងារដែលមានភាពល្អប្រសើរខ្លាំងដល់អ្នកចូលរួមនៅក្នុងទីផ្សារ ជាពិសេសនោះគឺក្រុមហ៊ុនក្នុងស្រុកដែលត្រូវការមូលធនសម្រាប់ពង្រីកអាជីវកម្មព្រមជាមួយនឹងការការពារដែលបានផ្តល់ផលប្រយោជន៍របស់វិនិយោគិនជាតិ និងអន្តរជាតិផងដែរ។ លើសពីនេះទៅទៀត មូលបត្រក៏ត្រូវបែងចែកជាពីរគឺ មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងមូលបត្របំណុលដែលត្រូវបានដាក់លក់នៅលើទីផ្សារមូលបត្រ។

មាតិកា

ទំព័រ

អារម្ភកថា i
រចនាសម្ព័ន្ធក្រុម ii
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ iii
អំណះអំណាង iv
សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ v
មាតិការ vi

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ១
១.២ ចំណោទបញ្ហា ២
១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ ២
១.៤ ទំហំ វិសាលភាព និង ការស្រាវជ្រាវ ២
  ១.៤.១ ទំហំនិងដែនកំណត់ ២
  ១.៤.២ វិសាលភាព ២
១.៥ វិធីសាស្រ្តនៃការស្រាវជ្រាវ ២
១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ ៣
១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

ជំពូកទី២
ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រ

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រ ៥
  ២.១.១ និយមន័យផ្សារមូលបត្រ ៥
  ២.១.២ ប្រវត្តិផ្សារមូលបត្រនានាក្នុងពិភពលោក ៥
  ២.១.៣ ប្រភេទមូលបត្រក្នុងផ្សារមូលបត្រ ៥
២.២. ការយល់ដឹងពីនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្ររបស់ផ្សារមូលបត្រ ៦
  ២.២.១ និយមន័យនីតិ ៦
  ២.២.២ ប្រវត្តិនៃនីតិ ៦
  ២.២.៣ ការចង្អុលបង្ហាញអំពីនីតិ ៧
២.៣ អត្ថប្រយោជន៍នៃការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្ររបស់ផ្សារមូលបត្រដល់សង្គមជាតិ អ្នកវិនិយោគ សាធារណជន ៨
  ២.៣.១ និយមន័យការជួញដូរ ៨

២.៣.២ ប្រវត្តិនៃការជួញដូរ.. ៩
២.៣.៣ ការសិក្សាទៅលើការជួញដូរ.. ១០
ក. មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ១០
ខ. មូលបត្របំណុល.. ១០

ជំពូកទី៣
ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅនៃផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា.. ១១
៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា... ១១
៣.១.២ ទីតាំងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ១២
៣.១.៣ ចក្ខុវិស័យ និងបេសកម្មរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា... ១២
ក. ចក្ខុវិស័យ ១២
ខ. បេសកម្ម ១២
៣.១.៤ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា.. ១៣
៣.១.៥ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ១៣
៣.២ ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ................. ១៤
៣.២.១ ការផ្សព្វផ្សាយការជួញដូរមូលបត្រកម្ពុជា ១៤
ក. សិក្ខាសាលា និងការបណ្តុះបណ្តាល ១៤
ខ. បណ្តាញសង្គម.. ១៥
គ. ការបោះពាណិជ្ជកម្ម (Advertising) ១៦
ឃ. ការបោះផ្សាយព័ត៌មានតាមបែបផ្លូវការ.. ១៧
៣.២.២ នីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ ១៧
ក. នីតិវិធីក្នុងការបើកគណនី ១៧
ខ. ការដាក់បញ្ជា និងនីតិវិធីក្នុងការជួញដូរ.. ១៨
គ. សុពលភាពនៃបញ្ជា ១៩
ឃ.ព័ត៌មានលម្អិតនៃបញ្ជា ១៩
៣.៣ ផលប្រយោជន៍នៃការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា.. ២០
៣.៣.១ ចំពោះសង្គមជាតិ.. ២០
៣.៣.២ ចំពោះអ្នកវិនិយោគ ២០
៣.៣.៣ ចំពោះសាធារណជន.. ២១

ជំពូកទី៤
ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង.. ២២
៤.២ វិភាគលើចំណុចខ្សោយ.. ២២

ជំពូកទី៥
សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន និងការផ្ដល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន ២៤
៥.២ ការផ្ដល់អនុសាសន៍ ២៤
ឯកសារយោង
ឧបសម្ព័ន្ធ

ជំពូកទី១
សេចក្ដីផ្ដើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

កម្ពុជា ជាប្រទេសមួយកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅភូមិភាគអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ សេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជាមួយផ្នែកធំពឹងផ្អែកលើវិស័យគោលចំនួន៣គឺ វិស័យកសិកម្ម សេវាកម្ម និងឧស្សាហកម្ម (ខ្នាតតូចនិងមធ្យម)។ ប៉ុន្តែវិស័យទាំង៣ខាងលើនេះពុំទាន់អាចរុញច្រានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាឱ្យឆ្ពោះទៅកាន់គោលដៅដ៏មហិមានៅឡើយទេ។ ក្រៅពីនេះ ការចូលរួមចំណែករបស់ផ្នែករដ្ឋាភិបាល និងឯកជននៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗក៏ជាកត្តាលីករយ៉ាងសំខាន់ផងដែរ ដើម្បីជំរុញឱ្យល្បឿននៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានកម្រិតកាន់តែខ្លាំងក្លាឡើងផងដែរ។ នៅក្នុងនោះយើងសង្កេតឃើញថាការធ្វើឱ្យមានការរីកចម្រើនរបស់ស្ថាប័ននីមួយៗ ទាំងរដ្ឋនិងឯកជន អាចលេចចេញជារូបរាងបាន ក៏អាស្រ័យលើស្ថាប័នទាំងនោះមានប្រព័ន្ធនិងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដ៏រឹងមាំផងដែរ។ ដើម្បីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានល្អ ជាពិសេសការធ្វើហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់គម្រោងផ្សេងៗរបស់ក្រុមហ៊ុនឬអង្គភាពមួយចំនួនបានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រផ្សេងៗពីគ្នាដែលវិធីសាស្ត្រនីមួយៗមានគោលការណ៍ លក្ខខណ្ឌ ផលវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមានដោយឡែកៗពីគ្នា។

ជាការពិតណាស់វិស័យមួយចំនួនត្រូវបានលេចរូបរាងឡើយ ដើម្បីជំរុញក្នុងការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យនានានៅកម្ពុជាមានការរីកលូតលាស់ឡើង ហើយវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ក៏ជាសរសៃឈាមសម្រាប់ជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិប្រកបដោយចីរភាព។ នៅឆ្នាំ ២០០១ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវ ចក្ខុវិស័យ និងផែនការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០០១-២០១០ និងត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ជាបន្តបន្ទាប់ទៅជាយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៦-២០២៥ ព្រមទាំងធ្វើការផ្សព្វផ្សាយអំពីផលប្រយោជន៍អំពីវិស័យមូលបត្រដល់សាធារណជន។ ដូចនេះ ដើម្បីធានាថាសាធារណជនទទួលបានព័ត៌មាន និងយល់ដឹងពីនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ ចាំបាច់ត្រូវដឹងពីអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងផងដែរ។

ជាលទ្ធផល សមិទ្ធផលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងរយៈពេលកន្លងមក បានលេចជា រូបរាងឡើង រួមមានការពង្រីក និងពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារ វិស័យធានារ៉ាប់រង និងភតិសន្យាជាដើមៗ ដោយសារតែល្បឿននៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានលក្ខណៈខ្លាំងក្លា ការធ្វើទំនើបកម្ម និងការធ្វើសុខដុមនិកម្មនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាការចាំបាច់ដើម្បីគាំទ្រកំណើន សេដ្ឋកិច្ចនេះ ឱ្យមានចីរភាព។

អាស្រ័យហេតុនេះបានជា វិស័យមូលបត្រ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបំពេញ បន្ថែម និងធ្វើឱ្យកាន់តែរឹងមាំនូវសរសៃឈាមនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជាដែលមានស្រាប់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត អត្ថិភាពនៃវិស័យមូលបត្រនេះនឹងធ្វើឱ្យមធ្យោបាយនៃការកៀងគរមូលធន និងការបែងចែកទុនសម្រាប់ផ្តល់ជាហិរញ្ញប្បទានដល់ការវិនិយោគគ្រប់ប្រភេទ ដែលជាចលករនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ដោយសារតែវិស័យនេះជាវិស័យថ្មីមួយសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ទើបធ្វើឱ្យវិស័យនេះ ជួបនឹងការលំបាកជាច្រើនពិសេសគឺ ជួបប្រទះនឹងកង្វះខាតខាងផ្នែកធនធានមនុស្ស និងបទពិសោធន៍ដែលជាបញ្ហាចម្បងសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជានៅពេលចាប់ផ្ដើមដំបូង និងកង្វះការយល់ដឹងឱ្យទូលំទូលាយពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ។

១.២ ចំណោទបញ្ហា

ការជួញដូរមូលបត្រ គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិព្រោះវាបានចូលរួមចំណែកក្នុងថវិកាជាតិដោយបានប្រមូលពន្ធពីក្រុមហ៊ុនចុះបញ្ជី និងជំរុញឱ្យមានវិនិយោគិននិងជាផ្នែកមួយនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិឱ្យមានការរីកចម្រើនផងដែរ។ ហេតុដូចនេះទើបក្រុមនាងខ្ញុំមានសំណួរមួយចំនួនមកចោទសួរដូចខាងក្រោម៖

១. តើផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាបានបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងយ៉ាងដូចម្ដេចខ្លះ ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ឬវិនិយោគិនយល់ដឹងពីនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ?

២. តើការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូរមូលបត្ររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាមានអត្ថប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ដល់សង្គមជាតិ អ្នកវិនិយោគ និងសាធារណជន?

១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវមួយនេះ ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់ពីការជួញដូរមូលបត្រ ដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅចំពោះលក្ខខណ្ឌរបស់ក្រុមហ៊ុនបន្ថែមឱ្យលើសពីទ្រឹស្តីដែលយើងបានសិក្សាកន្លងមក។ ជារួមក្នុងចំណុចមួយនេះ ក្រុមនាងខ្ញុំមានគោលបំណងចង់បង្ហាញពី ចំណុចសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

- យល់ដឹងពីប្រវត្តិផ្សារមូលបត្រ
- យល់ដឹងពីនីតិវិធី នៃការជួញដូរមូលបត្រនៅផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា
- យល់ដឹងពីទស្សនៈវិស័យ និងបេសកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា
- យល់ដឹងអំពីរបៀបនៃការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងមូលបត្រទៅសាធារណៈជន
- ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

១.៤ ទំហំ វិសាលភាព និង ការស្រាវជ្រាវ

១.៤.១ ទំហំនិងដែនកំណត់

នៅក្នុងការជួញដូរមូលបត្រកម្ពុជាមានដំណើរការអស់រយៈពេលជាយូរណាស់មកហើយនៅលើវិស័យមួយនេះដែលមានការចូលរួមពីអ្នកវិនិយោគជាច្រើន។ ដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់ជាងនេះ ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមលើកយកប្រធានបទមួយនិយាយអំពី "ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា"។ ដែលមានអាសយដ្ឋាន អាគារ ផមក, វិថីព្រះមហាក្សត្រីយានី កុសុមៈ (ផ្លូវ. ១០៦), សង្កាត់វត្តភ្នំ, ខណ្ឌដូនពេញ, រាជធានីភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

១.៤.២ វិសាលភាព

ឯកសារយោងនិងការស្រាវជ្រាវមានវិសាលភាពកំណត់ទិន្នន័យត្រឹមឆ្នាំ២០២៥ប៉ុណ្ណោះ។

១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវបានប្រើប្រាស់តាមវិធីសាស្ត្រគុណវិស័យដោយផ្ដោតចម្បងទៅលើការវិភាគទិន្នន័យនិងឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រធានបទ ដើម្បីយកមកវិភាគ និងសិក្សាស្រាវជ្រាវក្នុងគោលបំណងបញ្ជាក់អំពី ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា។

សម្រាប់សំណួរស្រាវជ្រាវទី១៖ ការស្រាវជ្រាវនេះ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រតាមបែបគុណវិស័យដូចជាការវិភាគលើរបាយការណ៍ កម្រងឯកសារនានា វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវតាមរយៈគេហទំព័រ បណ្ដាញសង្គមរបស់

ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ការសិក្សាស្រាវជ្រាវព័ត៌មានខ្លះៗបានមកពីបណ្ណាល័យរបស់សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា ការដកស្រង់នូវ ឯកសារមេរៀនទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ ការអានកម្រងឯកសារផ្សេងៗ របាយការណ៍ចាស់ៗ ដែលសិស្សច្បងជំនាន់មុនបានធ្វើរួច និងធ្វើការសាកសួរទៅលោកគ្រូណែនាំបន្ថែម។

សម្រាប់សំណួរស្រាវជ្រាវទី២៖ ការស្រាវជ្រាវនេះ ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រតាមបែបគុណវិស័យដូចជា ការវិភាគលើរបាយការណ៍ កម្រងឯកសារនានា វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវតាមរយៈគេហទំព័រ បណ្ដាញសង្គមរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាផ្ទាល់ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវព័ត៌មានខ្លះៗបានមកពីបណ្ណាល័យរបស់សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា ការដកស្រង់នូវ ឯកសារមេរៀនទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ ការអានកម្រងឯកសារផ្សេងៗ របាយការណ៍ចាស់ៗ ដែលសិស្សច្បងជំនាន់មុនបានធ្វើរួច និងធ្វើការសាកសួរទៅលោកគ្រូណែនាំបន្ថែម។

១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ពិតជាផ្ដល់សារៈសំខាន់និងអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើន ជាពិសេសចំពោះ៖

១.៦.១ ចំពោះក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវផ្ទាល់

- ជួយបង្កើនចំណេះដឹង ជំនាញ សមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួន ដោយការផ្សារភ្ជាប់រវាងទ្រឹស្ដី និងការអនុវត្តជាក់ស្ដែង
- យល់ដឹងកាន់តែច្បាស់អំពី ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធការជួញដូរមូលបត្ររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា
- យល់ដឹងពីគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីរៀបចំផែនការ ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធការជួញដូរមូលបត្ររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា
- ចេះធ្វើការងារជាក្រុម និងចេះសម្របសម្រួលដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងក្រុម
- ពង្រឹងបន្ថែមលើកិច្ចការស្រាវជ្រាវ

១.៦.២ ចំពោះស្ថាប័ន

- បានដឹងពីចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយដើម្បីយកមកកែលម្អ និងអភិវឌ្ឍន៍
- បង្កើនទំនុកចិត្តពីសំណាក់អតិថិជន
- ផ្សព្វផ្សាយពីវិសាលភាព និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ស្ថាប័ន

១.៦.៣ ចំពោះសង្គម

- បានផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹងដល់និស្សិតជំនាន់ក្រោយ
- ចងក្រងឯកសារសម្រាប់សិស្សប្អូនធ្វើការស្រាវជ្រាវបន្ត

១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រធានបទនេះត្រូវបានបែងចែកចេញជា ៥ ជំពូកធំៗដែលមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖

ជំពូកទី១៖ សេចក្ដីផ្ដើម

នៅក្នុងជំពូកនេះ យើងលើកយកពីការកកើតដំបូងនៃប្រធានបទស្រាវជ្រាវ និងចំណុចមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការស្រាវជ្រាវ ដោយពុំទាន់សិក្សាទៅលើខ្លឹមសារប្រធានបទនៅឡើយទេ។ ជំពូកនេះមាន

បង្ហាញពីលំនាំបញ្ហា ចំណោទបញ្ហា គោលបំណងសំខាន់ ទំហំដែនកំណត់ វិសាលភាព វិធីសាស្ត្រ សារៈសំខាន់ និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី២៖ រំលឹកទ្រឹស្តី

នៅក្នុងជំពូកនេះ យើងនឹងលើកយកពីលក្ខណៈទូទៅដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរមូលបត្រ និយមន័យ ប្រភេទ គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិនៃមូលបត្រ ប្រវត្តិ និងអត្ថប្រយោជន៍ដែលទាក់ទងនឹងសំណួរ ក៏ដូចជាទ្រឹស្តីដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធយកមកពណ៌នា។

ជំពូកទី៣៖ លទ្ធផលស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងជំពូកនេះ ត្រូវលើកយកពីស្ថានភាពទូទៅរបស់អង្គភាព ដូចជាប្រវត្តិរបស់អង្គភាព គោលនយោបាយ ទស្សនៈវិស័យ និងលើកឡើងពាចំណុចទៅលើសកម្មភាពរបស់អង្គភាព។

ជំពូកទី៤ ៖ ការវិភាគទៅលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ដែលវិភាគទៅលើគ្រប់ចំណុចទាំងអស់ដែលបង្ហាញពីភស្តុតាងមកបញ្ជាក់ គឺក្នុងគោលបំណងវិភាគនូវចំណុចខ្វះខាតទាំងឡាយដើម្បីធ្វើការកែលម្អ។

ជំពូកទី៥ ៖ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងផ្តល់អនុសាសន៍

នៅក្នុងជំពូកនេះ យើងនឹងយកលទ្ធផលនៃការវិភាគនៅក្នុងជំពូកទី៣ មកទាញការសនិដ្ឋានរួម និងជាចម្លើយរួមរបស់បញ្ហាដែលបានចោទឡើងខាងលើ។ ចំណុចនេះមានបង្ហាញឡើងវិញពីការបកស្រាយនូវចំណុចខ្លាំង និង ចំណុចខ្សោយខាងលើដោយសង្ខេប និងការរកឃើញចំណុចបន្ថែមថ្មីដែលបានមកពីការវិភាគទិន្នន័យ ព្រមទាំងការផ្តល់នូវអនុសាសន៍មួយចំនួនទៅដល់ទីផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា និងភាគីពាក់ព័ន្ធដើម្បីជំរុញឱ្យមានភាពប្រសើរឡើង។

ជំពូកទី២
ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រ

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រ

២.១.១ និយមន័យផ្សារមូលបត្រ

ផ្សារមូលបត្រ (Securities exchange) គឺជាការផ្លាស់ប្តូរមួយដែលឈ្មួញកណ្តាល និងឈ្មួញអាចទិញ និងលក់មូលបត្រ ដូចជាភាគហ៊ុននៃភាគហ៊ុន មូលបត្របំណុល និងឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត[1]។

២.១.២ ប្រវត្តិផ្សារមូលបត្រនានាក្នុងពិភពលោក

ផ្សារមូលបត្រកកើតឡើងចាប់តាំងពីដើមសតវត្សរ៍ទី១៧ នៅគ្រិស្តសករាជ ១៦០២ ទីផ្សារភាគហ៊ុនមានប្រវត្តិកើតឡើងដំបូង នៅលើទឹកដីអឺរ៉ុប នៅទីក្រុងអាំស្ទែដាំ សាធាណរដ្ឋហូឡង់។ នាសតវត្សរ៍ទី១៨ បានរីករាលដាលទៅដល់ប្រទេសព័រទុយហ្គាល់ អេស្ប៉ាញ បារាំង ចក្រភពអង់គ្លេស។ លុះមកដល់គ្រិស្តសករាជ ១៧៧៣ បន្តរីករាលដាលដល់ទីក្រុងឡុងដ៍ ចក្រភពអង់គ្លេស។ ក្រោយមកបានបន្តរីករាលដាលរហូតដល់សហរដ្ឋអាមេរិក នៅគ្រិស្តសករាជ ១៧៩០[2]។

២.១.៣ ប្រភេទមូលបត្រក្នុងផ្សារមូលបត្រ

នៅក្នុងផ្សារមូលបត្រមានការទិញលក់មូលបត្រមានចំនួន ២ប្រភេទគឺ មូលបត្រកម្មសិទ្ធ (Equity Securities) និង មូលបត្របំណុល (Debt Securities)។ មូលបត្រកម្មសិទ្ធ ផ្តល់ភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធម្នាក់ដល់អ្នកវិនិយោគ ក្នុងការទទួលបានចំណែកនៃប្រាក់ចំណេញ និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលខ្លួនបានទិញមូលបត្រទៅតាមចំណែកនៃមូលបត្រសរុបដែលខ្លួនបានទិញ។ រីឯការទិញមូលបត្របំណុល មានន័យថាអ្នកវិនិយោគក្លាយ

[1] Wikipedia. (2025, July 10). *What is Securities Exchange?* Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Stock_exchange

[2] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២៣). *ទស្សនាវដ្តីវិទ្យាសាស្ត្រ.* បោះពុម្ពលើកទី២. ទំព័រទី៤៦. ៨១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

ជាម្ចាស់បំណុលម្នាក់ នៃក្រុមហ៊ុនដែលខ្លួនបានទិញមូលបត្រ ដោយទទួលបាន ប្រាក់ចំណេញតាមរយៈការប្រាក់នៅគ្រាកំណត់មួយ(ប្រចាំខែ ឬប្រចាំឆ្នាំ) ហើយទទួលបានប្រាក់ដើមមកវិញនៅចុងគ្រា[3]។

២.២ ការយល់ដឹងពីនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្ររបស់ផ្សារមូលបត្រ

២.២.១ និយមន័យនីតិ

នីតិ គឺជាវិធានទាំងឡាយដែលគ្រប់គ្រងជីវភាពរស់នៅក្នុងសង្គម ដោយមានការដាក់ទណ្ឌកម្មពីអំណាចសាធារណៈ[4]។

នីតិ គឺជាៈ

- ជាវិធានគ្រប់គ្រងឥរិយាបថសង្គមមនុស្សផ្លូវការ។
- ជាក្បួន ឬជាវិន័យប្រដៅមនុស្សឱ្យប្រព្រឹត្តល្អ។
- ជាឧបករណ៍ដើម្បីការពារ និងអភិវឌ្ឍន៍តម្លៃនៃសង្គមមនុស្ស។
- ជាអត្ថបទដែលបញ្ញត្តិអំពីវិធានគតិយុត្តិដោយអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ (រដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា) និង ត្រូវប្រកាសឱ្យប្រើតាមរយៈព្រះរាជក្រមដែលឡាយព្រះហស្តលេខាដោយប្រមុខរដ្ឋ[5]។

នីតិ(Law/droit) គឺជាវិទ្យាសាស្ត្រច្បាប់ សិក្សាលើសំណុំវិធានទាំងឡាយណា ដែលមនុស្សជាអ្នកបង្កើតឡើង ដើម្បីគ្រប់គ្រងការរស់នៅ និងគ្រប់គ្រងការទំនាក់ទំនងរបស់មនុស្សក្នុងសង្គមតាមរយៈការអនុវត្ត និងផ្តន្ទាទោសដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយអំណាចសាធារណៈ។ លើសពីនេះទៅទៀត នីតិជាមធ្យោបាយដោះស្រាយទំនាស់ក្នុងសង្គម[6]។

២.២.២ ប្រវត្តិនៃនីតិ

នៅសម័យសង្គមបុព្វកាលមនុស្សរស់នៅដោយគ្មានច្បាប់អ្វីទេ ប៉ុន្តែមនុស្សអាចរស់នៅជាមួយគ្នាបានហើយថែមទាំងមានការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមកទៀតផង។ ការរស់នៅរបៀបនេះ គឺជាការរស់នៅតាមរយៈការគោរពនូវទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី និងសាសនាជាដើម។ ប៉ុន្តែក្នុងពេលខ្លះក៏មានការរំលោភបំពាន ការធ្វើបាប ការជិះជាន់ ការកេងប្រវ័ញ្ច និងការជំទាស់ប្រឆាំងគ្នាជានិរន្តរ៍ផងដែរ។ទង្វើបែបនេះធ្វើឱ្យ មនុស្សយល់ថា គួរតែរៀបចំឱ្យមាននូវឆន្ទៈរួមមួយ។ ឆន្ទៈរួមនេះធ្វើឱ្យការរស់នៅរបស់មនុស្សតាមទម្លាប់ ខាងលើមានការវិវត្តន៍ទៅជាការរៀបចំនូវក្បួនខ្នាតមួយចំនួន ដើម្បីជាការរក្សាទុកក៏ដូចជាការបន្តការគោរពនូវទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីខាងលើនាពេលក្រោយៗទៀត។

ភស្តុតាងជាក់ស្តែងជាច្រើនបានបង្ហាញឱ្យយើងឃើញថា ច្បាប់បានចាប់កកើតឡើងតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ ពោលគឺតាំងពីសម័យដើមមកម្ល៉េះ គឺតាំងពីសម័យកាលដែលមនុស្សចេះរួបរួមគ្នា រស់នៅជាក្រុម ជាពួក ជាកុលសម្ព័ន្ធ ដោយត្រូវមានក្រុមមេពួក ឬមេកន្ទ្រាញ (ស្តេចត្រាញ់)។ មេក្រុម មេពួក មេកន្ទ្រាញ តែងតែរិះរកគំនិត និងវិធានផ្សេងៗ ដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រងកូនចៅរបស់ខ្លួន។ ការគ្រប់គ្រងនេះហើយដែលជាការចាប់ផ្តើមកកើតនូវច្បាប់មួយដែលមេក្រុម មេពួក ឬមេកន្ទ្រាញខ្លះគ្រប់គ្រងតាមបែប ផ្តាច់ការ និងខ្លះមិន

[3] កាក់សេន-Kakcent. (2020, September 23). *តើមូលបត្រចែកចេញជាប៉ុន្មាន ?* Retrieved from https://www.facebook.com/kakcentkh/posts

[4] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២២). *សេចក្តីផ្តើមនៃនីតិ.* បោះពុម្ពលើកទី៩. ទំព័រទី៤. ១០១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[5] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២២). *សេចក្តីផ្តើមនៃនីតិ.* បោះពុម្ពលើកទី៩. ទំព័រទី៤. ១០១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[6] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២២). *សេចក្តីផ្តើមនៃនីតិ.* បោះពុម្ពលើកទី៩. ទំព័រទី៣. ១០១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

ផ្តាច់ការ។ រហូតដល់មានជាការគ្រប់គ្រងដោយព្រះរាជា ដែលព្រះរាជាធ្វើការគ្រប់គ្រងនគរ ការពារអំណាច ការពារតំណែង និងលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជារាស្រ្តបាន។ ទាំងនេះគឺជាការបញ្ជាក់អំពីភាពរីកចម្រើននៃកំណើតរបស់ច្បាប់។

យ៉ាងណាមិញនៅប្រទេសកម្ពុជា យើងអាចប្រមើលឃើញថា តើមានការលំបាកយ៉ាងណាខ្លះក្នុងបេសកកម្មកសាងប្រាសាទអង្គរវត្ត។ ជាការពិតណាស់ក្នុងដំណើរការនៃការកសាងនេះ គឺពិតជាមានការ លំបាកយ៉ាងខ្លាំង ទាំងបច្ចេកទេស ធនធាន និងការគ្រប់គ្រងពិសេសគឺការសាងសង់។ ដើម្បីដោះស្រាយ បញ្ហាទាំងនេះគឺត្រូវទាមទារឱ្យមាននូវច្បាប់នៃការគ្រប់គ្រងសង្គមមួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាព។ ដូចនេះ យើងអាចនិយាយជារួមបានថា ច្បាប់គឺពិតជាមានតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ គ្រាន់ តែយើងមិនមានឯកសារបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់តែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែយើងអាចមើលទៅលើភស្តុតាងមួយចំនួន ដែលបន្សល់ទុកដូចជាប្រាសាទអង្គរវត្ត មហាកំពែងចិន...[7]។

២.២.៣ ការទទួលបន្ទាញអំពីនីតិ

មតិរបស់អ្នកច្បាប់ មិនមែនជាប្រភពនៃនីតិដែលមានអានុភាពដាច់ខាតទេ។ ក៏ប៉ុន្តែទ្រឹស្តីនេះ បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ខាងវិស័យនីតិ។ ទ្រឹស្តីមានន័យពីរយ៉ាងសំខាន់គឺ៖

- ក្នុងន័យទូលាយ គឺជាបណ្តាគំនិតយោបល់របស់អ្នកច្បាប់
- ក្នុងន័យចង្អៀត គឺជាបណ្តាគំនិតយោបល់ទាំងឡាយលើបញ្ហាគតិយុត្តិណាមួយជាកំណត់។ ទ្រឹស្តី ជាភ្នាក់ងារនៃការបកស្រាយស្ទាត់កំបាំងនៃវិជ្ជានីតិ និង យុត្តិសាស្រ្ត។

យុត្តិសាស្រ្ត មិនអាចចាប់បានដោយអ្នកមិនចេះអក្សរបានទេ។ ដោយនាំឱ្យងាយយល់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការសំខាន់ៗបំផុតនោះដោយធ្វើឱ្យគេបានស្គាល់នូវសេចក្តីសម្រេចទាំងនេះដោយទ្រឹស្តីអនុញ្ញាតឱ្យបុគ្គលនិងរដ្ឋាភិបាលយកសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការមកសំអាងជាច្បាប់។

ទ្រឹស្តីបញ្ចូលភាពស៊ីសង្វាក់គ្នាក្នុងសេចក្តីសម្រេចជាបន្តបន្ទាប់គ្នាដែលនៅរាយប៉ាយ។ ទង្វើនេះវាបង្ហាញឱ្យឃើញមិនត្រឹមតែគំនិតលាក់បាំងរបស់ចៅក្រមប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែវាក៏បង្ហាញនូវអ្វីៗដែលចៅក្រមបានសម្រេចដែលប្រកបដោយមនសិការទៀតផង។ គេអាចនិយាយថាស្នាដៃទ្រឹស្តីជាច្រើនផ្អែកលើសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ។

ទ្រឹស្តី បង្ហាញផងដែរការឱ្យតម្លៃរិះគន់លើអត្ថបទ និងសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ។ វារួមចំណែកចំពោះការផ្លាស់ប្តូរច្បាប់ បទបញ្ញា ឬ យុត្តិសាស្រ្ត រួមចំណែកចំពោះការរីកចម្រើននៃច្បាប់[8]។

---

[7] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២២). *សេចក្តីផ្តើមនៃនីតិ.* បោះពុម្ពលើកទី៩. ទំព័រទី២ដល់៣. ១០១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[8] រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ម៉ាលីន ភីនតារាពេជ្រ, ឃាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ. (២០២១). ប្រធានបទ៖ *ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា.* សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាញគណនេយ្យ ជំនាន់ទី១៩ នៃវិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. ទំព័រទី៤ ៣៨ទំព័រ. រាជធានីភ្នំពេញ។

២.៣ អត្ថប្រយោជន៍នៃការបញ្ច្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ របស់ផ្សារមូលបត្រដល់សង្គមជាតិ អ្នកវិនិយោគ សាធារណជន

២.៣.១ និយមន័យការជួញដូរ

ការជួញដូរ គឺជាសកម្មភាពនៃការទិញ និងលក់ទំនិញ ឬសេវាកម្ម[9]។

ការជួញដូរ គឺជាគំនិតសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងការទិញនិងលក់ទំនិញ ឬសេវាកម្មដោយមានការទូទាត់សងដោយអ្នកទិញទៅអ្នកលក់ ឬការដោះដូរទំនិញ ឬសេវាកម្មរវាងភាគី[10]។

ការជួញដូរ គឺជាការផ្តល់របស់មួយជាថ្នូរនឹងរបស់មួយផ្សេងទៀត[11]។

ការជួញដូរ គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគរយៈពេលខ្លីនៅក្នុងការវិនិយោគផ្សារហ៊ុន[12]។

ការជួញដូរមានន័យថា ការទិញ និងលក់ភាគហ៊ុន រូបិយប័ណ្ណ សញ្ញាបណ្ណ ទំនិញ និងមូលបត្រហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀតក្នុងរយៈពេលខ្លីដើម្បីទទួលបានប្រាក់ចំណេញ[13]។

ការជួញដូរគឺជាការផ្លាស់ប្តូរទំនិញ និងសេវាកម្មរវាងភាគីនានាក្នុងគោលបំណងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក[14]។

ការជួញដូរ គឺជាការទិញ-លក់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីរកប្រាក់ចំណេញ។ ឧបករណ៍ទាំងនេះមានចាប់ពីទ្រព្យសកម្មជាច្រើនដែលត្រូវបានកំណត់តម្លៃហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចឡើង ឬចុះហើយអ្នកអាចជួញដូរតាមទិសដៅដែលពួកគេនឹងធ្វើ[15]។

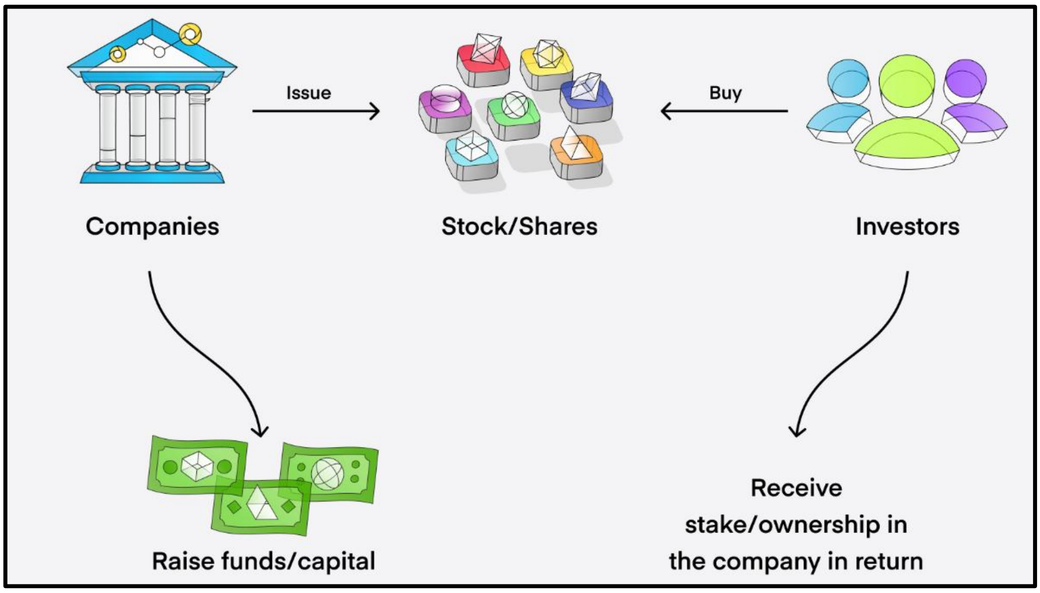

[9] ម៉ាលីន គីនតារាពេជ្រ, យាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ. (២០២១). ប្រធានបទ៖ *ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា*. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ ជំនាន់ទី១៩. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១០ ៣៤ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[10] ម៉ាលីន គីនតារាពេជ្រ, យាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ. (២០២១). ប្រធានបទ៖ *ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា*. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ ជំនាន់ទី១៩. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១០ ៣៤ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[11] ម៉ាលីន គីនតារាពេជ្រ, យាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ .(២០២១). ប្រធានបទ៖ ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ ជំនាន់ទី១៩. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១០ ៣៤ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[12] ម៉ាលីន គីនតារាពេជ្រ, យាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ .(២០២១). ប្រធានបទ៖ ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ ជំនាន់ទី១៩. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១០ ៣៤ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[13] Bajaj Finserv. (2025, June, 13). *What is Trading?* Retrieved from https://share.google/kbMLd0ATKiZRWnrGb

[14] Investopedia. (2024, May, 31). *What is Trading?* Retrieved from https://share.google/shFKMj9DUnSzQPeqc

[15] IG. (2021). *What is Trading?* Retrieved from https://share.google/xnsxlcIxQDquyJl9D

២.៣.២ ប្រវត្តិនៃការជួញដូរ

ការជួញដូរមានប្រភពចេញពីទំនាក់ទំនងរបស់មនុស្សនៅសម័យបុរេប្រវត្តិ។ ការធ្វើការជួញដូរគឺជាកន្លែងសំខាន់នៃប្រជាជននៅសម័យបុរេប្រវត្តិដែលបានផ្លាស់ប្តូរទំនិញនិងសេវាកម្មពីគ្នាទៅវិញទៅមក នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចអំណោយផលមួយមុនពេលការកែច្នៃប្រឌិតរូបិយបណ្ណ។ ការជួញដូរមានប្រវត្តិតាំងពី១៥០,០០០ឆ្នាំមុនម្ល៉េះ។ គេជឿថាការជួញដូរត្រូវបានធ្វើឡើងដោយរាប់ចំនួនបរិមាណនៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់មនុស្ស។ ភស្តុតាង នៃការផ្លាស់ប្តូរ Obsidian និង Flint ក្នុងយុគសម័យថ្មី។ ការធ្វើការជួញដូរនៅក្នុងការឃ្លាំមើលត្រូវបានគេជឿ ថាបានធ្វើឡើងនូវ New Guinea ពីឆ្នាំ១៧,០០០ មុនគ.ស។

ការវិវត្តនៃការជួញដូរគឺជាកត្តាសំខាន់បំផុតមួយនៅក្នុងដំណើររបស់មនុស្សលោក។ មនុស្សជាតិបានវិវត្តពេញមួយសតវត្សហើយនោះមិនអាចទៅរួចទេប្រសិនបើពួកគេត្រូវបានដាក់កម្រិតលើភូមិសាស្ត្រ។ ការធ្វើការជួញដូរគឺជាប្រព័ន្ធនៃការនាំមនុស្សរួមគ្នា ដើម្បីទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមកបើទោះបីជាសង្គមបុព្វកាលបានឃើញនូវការប្រមូលផ្តុំមនុស្សតែនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍សាសនា និងវប្បធម៌ដែលត្រូវបានកំណត់ ដោយទំនៀមទម្លាប់ ឬក្រុមគ្រួសារ[16]។

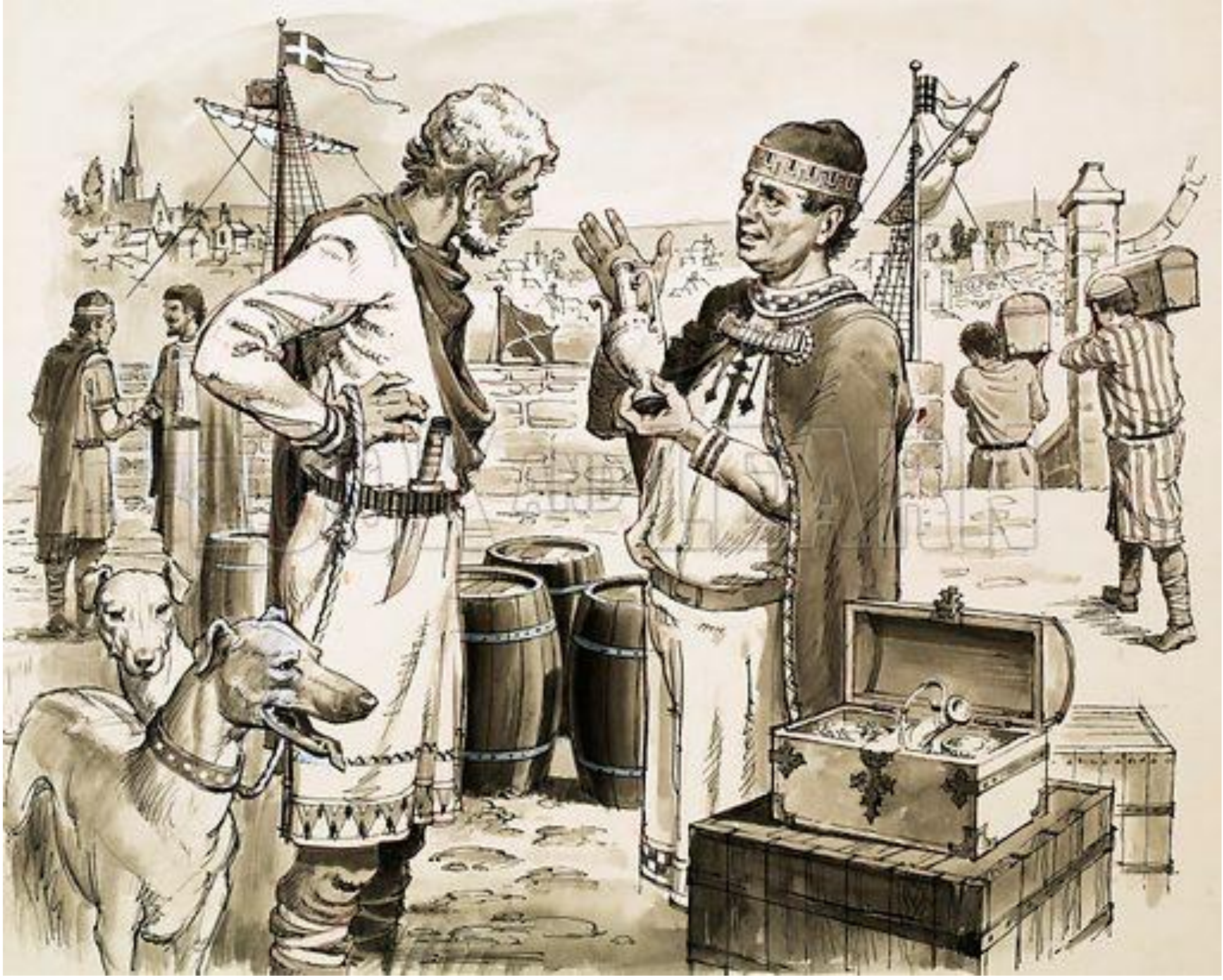

[16] ម៉ាលីន ភឺនតារាពេជ្រ, យាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្នីកា, ខេន ស្រីនាថ. (២០២១). ប្រធានបទ៖ *ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា*. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១០ ៣៤ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

២.៣.៣ ការសិក្សានៅលើការជួញដូរ

ទ្រឹស្តីនៃបរិមាណជួញដូរ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយផ្អែកឡើងលើការសន្មតថាភ្នាក់ងារក្នុងការពិនិត្យមើលតម្រូវការរបស់ខ្លួនជាញឹកញាប់ ហើយជួបដោយចែដន្យជាមួយដៃគូរពាណិជ្ជកម្មដែលមានសក្តានុពល។ គំរូពិពណ៌នាអំពីវិធីពីរយ៉ាងខុសគ្នាដែលមានឥទ្ធិពលលើទំហំពាណិជ្ជកម្មមួយគឺស្របទៅនឹងការអះអាងដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកស្រាវជ្រាវអាឡឺម៉ង់ដែលយល់ថាការមិនយល់ស្របរបស់វិនិយោគិននាំឱ្យមានការកើនឡើងទៅលើពាណិជ្ជកម្ម។ ប៉ុន្តែការសង្កេតលើបរិមាណជួញដូរមិនធម្មតាមិនចាំបាច់បង្ហាញពីការខ្វែងគំនិតគ្នាទេ ហើយបរិមាណអាចកើនឡើង ទោះបីជាវិនិយោគិនបកស្រាយព័ត៌មានដោយអត្តសញ្ញាណក៏ដោយប្រសិនបើ ពួកគេមានការរំពឹងទុកខុសគ្នាដែរ។ ការធ្វើត្រាប់តាមការពិសោធគាំទ្រដល់គំរូហើយត្រូវបានប្រើដើម្បីប្រៀបធៀបបរិយាកាសផ្គូរផ្គងដោយចៃដន្យជាមួយការទូទាត់ទីផ្សារដែលមិនថ្លៃ។ បរិមាណ គឺទាបជាងថ្លៃនៅក្នុងទីផ្សារ ហើយបរិមាណកើនឡើងបណ្តាលមកពីព្រឹត្តិការណ៍ព័ត៌មាននៅតែបន្តបន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍នេះ។ ស្របទៅតាមភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ និងបង្ហាញថាទីផ្សារមិនត្រូវបានបញ្ជាទិញភ្លាមៗ ឬវិនិយោគិនមានការទាមទារដើម្បីដកហូតបានមកវិញទេ។

បច្ចុប្បន្ន មានការជួញដូរមួយប្រភេទដែលកំពុងតែមានសន្ទុះនោះគឺ ការជួញដូរមូលបត្រ។ ក្នុងនោះ គេបែងចែកមូលបត្រជា២ប្រភេទមូលបត្រកម្មសិទ្ធ (Equity Securities) មូលបត្របំណុល (Debt Securities)[17]។

ក. មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

មូលបត្រកម្មសិទ្ធ បើនិយាយឱ្យខ្លី គឺវាតំណាងឱ្យភាពជាម្ចាស់ទ្រព្យ។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមួយដល់ដំណាក់កាលត្រូវពង្រីកខ្លួនឬត្រូវការទុនបន្ថែមដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងគម្រោងថ្មី នោះពួកគេនឹងធ្វើការសិក្សាអំពីលទ្ធភាពក្នុងការបោះផ្សាយមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ដើម្បីលក់ទៅឱ្យសាធារណៈជនក្នុងគោលដៅយកប្រាក់ ដែលបានពីអតិថិជនមកប្រើប្រាស់។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនកំណត់ចំនួនហ៊ុនដែលត្រូវបោះលក់ហើយនោះ ពួកគេនឹងយកហ៊ុនទៅដាក់លក់ក្នុងទីផ្សារហ៊ុន ឬទីផ្សារបើកចំហ[18]។

ខ. មូលបត្របំណុល

មូលបត្របំណុលបើនិយាយឱ្យខ្លីគឺវាតំណាងឱ្យភាពជាម្ចាស់បំណុល។ វាហាក់បីដូចជារឿងមួយដែលផ្សេងពីភាគហ៊ុន (Stock) បន្តិច ដោយហេតុថាមួយបង្ហាញពីភាពជាម្ចាស់ទ្រព្យហើយមួយទៀតបង្ហាញពីភាពជាម្ចាស់បំណុល។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនត្រូវការប្រាក់បន្ទាន់ត្រូវបង្វិលឬដើម្បីបំពេញលំហូរសាច់ប្រាក់ដែលខ្វះខាតនោះពួកគេនឹងសម្រេចចិត្តបោះផ្សាយបណ្ណបំណុលដើម្បីលក់។ លក្ខណៈនៃការបោះផ្សាយបណ្ណបំណុលនេះ គឺធ្វើឡើងដើម្បីប្រមូលទុនដូចគ្នា ប៉ុន្តែវាមានការកំណត់ និងផ្តល់អត្រាការប្រាក់ទៅឱ្យអ្នកដែល បានទិញបណ្ណបំណុលនោះ។ វាប្រៀបដូចជាយើងខ្ចីប្រាក់ពីធនាគារយើងត្រូវឱ្យអត្រាការប្រាក់រៀងរាល់ខែ ឬ ត្រីមាស[19]។

---

[17] ម៉ាលីន ភីនតារាពេជ្រ, យ៉ាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ .(២០២១). ប្រធានបទ៖ *ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា*. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១០ដល់ទី១១ ៣៨ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[18] ម៉ាលីន ភីនតារាពេជ្រ, យ៉ាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ.(២០២១). ប្រធានបទ៖ *ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា*. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១១ ៣៨ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[19] ម៉ាលីន ភីនតារាពេជ្រ, យ៉ាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ. (២០២១). ប្រធានបទ៖ ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា. សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. រាជធានីភ្នំពេញ.ទំព័រទី១១ ៣៨ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

ជំពូកទី៣
ការបញ្ច្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅនៃផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

ដើម្បីសម្រេចបាននូវការអភិវឌ្ឍប្រទេសកម្ពុជា ដោយឈរលើគោលដៅក្នុងការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈលំហូរមូលធន ការវិនិយោគ និង ការវិភាជន៍ជាថ្មីនូវមូលធនតាមយន្តការទីផ្សារមូលធន នៅខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៦ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកូរ៉េបានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សរណៈយោគយល់ស្តីអំពី "ការអភិវឌ្ឍផ្សារមូលបត្រនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា"។ដោយផ្អែកលើអនុស្សរណៈយោគយល់នេះ សម្តេចអគ្គសេនាបតីតេជោហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានប្រកាសបើកឱ្យដំណើរការគម្រោងបង្កើតទីផ្សារមូលបត្រនៅប្រទេសកម្ពុជា នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧។ នៅឆ្នាំ ២០០៨ អនុស្សរណៈយោគយល់មួយទៀតស្តីអំពី "ការបង្កើតផ្សារមូលបត្រនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា" ត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងក្រុមហ៊ុន ផ្សារមូលបត្រកូរ៉េ។ នៅខែ មីនា ឆ្នាំ២០០៩ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលតំណាងដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកូរ៉េ បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀង ក្រុមហ៊ុនចំរុះ (Joint Venture) ដើម្បីបង្កើតផ្សារមូលបត្រ "ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា" ស្របតាមច្បាប់ស្តីអំពីសហគ្រាសសាធារណៈ។ ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាបានចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១០។ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀង ក្រុមហ៊ុនចំរុះ (Joint Venture) ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុកាន់កាប់ភាគហ៊ុនចំនួន ៥៥% នៃភាគហ៊ុនសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ហើយក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកូរ៉េកាន់កាប់ភាគហ៊ុនចំនួន៤៥% នៃភាគហ៊ុនសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា។ ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាបានទទួលអាជ្ញាបណ្ណ ជាប្រតិបត្តិករទីផ្សារមូលបត្រ ប្រតិបត្តិករប្រព័ន្ធផាត់ទាត់ និងទូទាត់មូលបត្រ ព្រមទាំងប្រតិបត្តិកររក្សាទុកមូលបត្រ ពីគណៈកម្មការមូលបត្រកម្ពុជា (គ.ម.ក.) ស្របតាមច្បាប់ស្តីអំពីការបោះផ្សាយ និងការជួញដូរមូលបត្រមហាជន។

៣.១.២ ទីតាំងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

បច្ចុប្បន្នផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាមានអាសយដ្ឋាននៅ អាគារ ផមក, វិថីព្រះមហាក្សត្រីយានី កុសុមៈ (ផ្លូវ. ១០៦), សង្កាត់វត្តភ្នំ, ខណ្ឌដូនពេញ, រាជធានីភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៣.១.៣ ចក្ខុវិស័យ និងបេសកកម្មរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

ក. ចក្ខុវិស័យ

ដើម្បីធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា មានដំណើរការល្អនិងការរីកចម្រើន នៅលើមាគ៌ាមួយដ៏ត្រឹមត្រូវ ក្រុមហ៊ុនបានកំណត់គោលការណ៍យ៉ាងច្បាស់លាស់ ទៅលើចក្ខុវិស័យរបស់ខ្លួនគឺ ដើម្បីកសាងនូវ "មហាវិថី" ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់កម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់ អតិថិជនក្នុងការជួញដូរមូលបត្រ។

ខ. បេសកកម្ម

បេសកកម្មរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាគឺ

- ដើម្បីសម្រួលក្នុងការកៀរគរមូលធនរបស់ក្រុមហ៊ុននៅកម្ពុជា
- ដើម្បីបង្កើតនូវបរិយាកាសជួញដូរមូលបត្រដែលអំណោយផលដល់អ្នកវិនិយោគិនទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស
- ដើម្បីបង្កើតនូវផលិតផលនិងសេវាកម្មដ៏ទំនើបជាច្រើនប្រភេទសម្រាប់ អ្នកចូលរួមទីផ្សារទាំងអស់
- ដើម្បីដាក់ឱ្យដំណើរការនូវសហគ្រាសសាធារណៈមួយដែលមានស្វ័យចិរភាពក្រោមមគ្គុទេសក៏ដឹកនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

៣.១.៤ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

៣.១.៥ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

♦ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃ ផ.ម.ក រួមមានសមាជិកចំនួន ៧រូប ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល (ដែលជាអគ្គនាយករងផងដែរ) និងអគ្គនាយក។ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងអគ្គនាយកជាតំណាងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ចំណែកឯអនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលគឺជាតំណាងរបស់ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកូរ៉េ។

♦ សមាជិកចំនួន ៤រូបផ្សេងទៀតគឺជាអភិបាលមិនអចិន្ត្រៃយ៍ ដោយក្នុងនោះ២រូបត្រូវបានតែងតាំងដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង២រូបទៀតត្រូវបានតែងតាំងដោយក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកូរ៉េ។
ព័ត៌មានស្ដីពីសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

1. **ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ហ៊ាន សាហ៊ីប** (ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល)
   រដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
2. **Mr. BAE HEUNGSOO** (អនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល)
   អគ្គនាយករងនៃផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា
3. **ឯកឧត្តម ហុង សុហួរ** (សមាជិក)
4. **ឯកឧត្តម អ៊ូ ចាន់តារា** (សមាជិក)
   អគ្គលេខាធិការនៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
5. **ឯកឧត្តម ហ៊ឹម ហ៊ាន** (សមាជិក)
   ទីប្រឹក្សាក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
6. **Mr. JI HYUNGUN** (សមាជិក)
7. **Mr.SHIN BYUNG MOOK** (សមាជិក)

៣.២ ការបញ្ច្រាបចំណេះដឹងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ

៣.២.១ ការផ្សព្វផ្សាយការជួញដូរមូលបត្រកម្ពុជា

និយ័តករមូលបត្រកម្ពុជាហៅកាត់ថា ន.ម.ក. មានគោលដៅគ្រប់គ្រងវិស័យមូលបត្រក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងចូលរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងសង្គមតាមរយៈការកៀគរមូលធនពីសាធារណជន ឬអ្នកវិនិយោគមូលបត្រ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការវិនិយោគនៅកម្ពុជា។ ព្រមទាំងដើម្បីកសាងនូវ "មហាវិថី" ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់កម្ពុជា និយ័តករមូលបត្រកម្ពុជា និងផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាមានវិធីសាស្ត្របញ្ជ្រាបការយល់ដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូរមូលបត្រ ទៅដល់សាធារណជនតាមវិធីដូចខាងក្រោម៖

ក. សិក្ខាសាលា និងការបណ្តុះបណ្តាល

- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ហិរញ្ញវត្ថុនិរន្តភាព និងផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់វិនិយោគិន" (04/03/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនៃការបង្ហាញព័ត៌មានសាជីវកម្មដំណាក់កាលទី១" (05/03/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "កំណាប់ក្នុងផ្សារមូលបត្រ" (20/03/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "គន្លឹះក្នុងការសរសេរព័ត៌មាន និងការផ្សព្វផ្សាយឱ្យចំគោលដៅក្នុងសម័យឌីជីថល" (01/04/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ការពង្រឹងអនុលោមភាពតាមច្បាប់របស់ក្រុមហ៊ុនអន្តរការីមូលបត្រ" (23/04/2025)
- វគ្គបណ្តុះបណ្តាល ស្តីពី "កម្មវិធីអប់រំវិជ្ជាជីវៈបន្តក្នុងវិស័យមូលបត្រលើកទី២៩" (09/05/2025)
- វេទិកាវិនិយោគិនលើកទី១ ស្តីពី "ការសន្សំមូលបត្រ" (09/05/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "សេចក្តីព្រាងផែនការមេសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យមូលបត្រ ឆ្នាំ២០២៥ - ២០៣៥" (12/05/2025)
- វគ្គបណ្តុះបណ្តាល ស្តីពី "ការវិនិយោគឆ្លាតវៃ" (24/05/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "វិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា" (03-04/06/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ការស្វែងយល់អំពីឧបករណ៍វិនិយោគ និងហិរញ្ញប្បទានក្នុងវិស័យមូលបត្រ" (17/06/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ការគាំពារវិនិយោគិន និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងវិស័យមូលបត្រ" (24/06/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ការបំប្លែងភាពស្មុគស្មាញទៅជាឱកាស៖ ដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់ទីផ្សារមូលធនប្រកបដោយទំនុកចិត្តរបស់ក្រុមហ៊ុនហូលឌីង" (30/06/2025)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "ការគាំពារវិនិយោគិន និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងវិស័យមូលបត្រ" (26/02/2024)
- សិក្ខាសាលា ស្តីពី "វិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា" (26/01/2024)

ខ. បណ្តាញសង្គម

1. បណ្តាញសង្គម (Social Media)
   - ផ្សព្វផ្សាយមូលបត្រតាម Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn ដើម្បីបង្ហាញព័ត៌មានថ្មីៗ។
   - ផ្សព្វផ្សាយវីដេអូពន្យល់អំពីមូលបត្រ និងរបៀបវិនិយោគ។
2. កម្មវិធីផ្ញើសារ (Messaging Apps)
   - ផ្ញើមូលបត្រតាម Telegram Channel, Telegram Bot, Messenger Group, WhatsApp...

3. អ៊ីមែល (Email Marketing)
   - ផ្ញើមូលបត្រដល់អតិថិជនដែលបានចុះឈ្មោះ
4. គេហទំព័រ (Website/Popup/Blog)
   - បង្ហាញ Popup/មុខងារ “Subscribe and get a discount” ដើម្បីផ្តល់ Voucher
   - បង្ហោះព័ត៌មានលម្អិតក្នុង Landing Page ឬ Blog
5. ក្នុងផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាផ្ទាល់ (ផ.ម.ក.)
   - បែងចែកជាសន្លឹក ឬ QR Code នៅច្រកចូល ឬជាប់នឹងផលិតផល
   - ផ្តល់មូលបត្រជាមួយវិក័យបត្រ (Receipt)

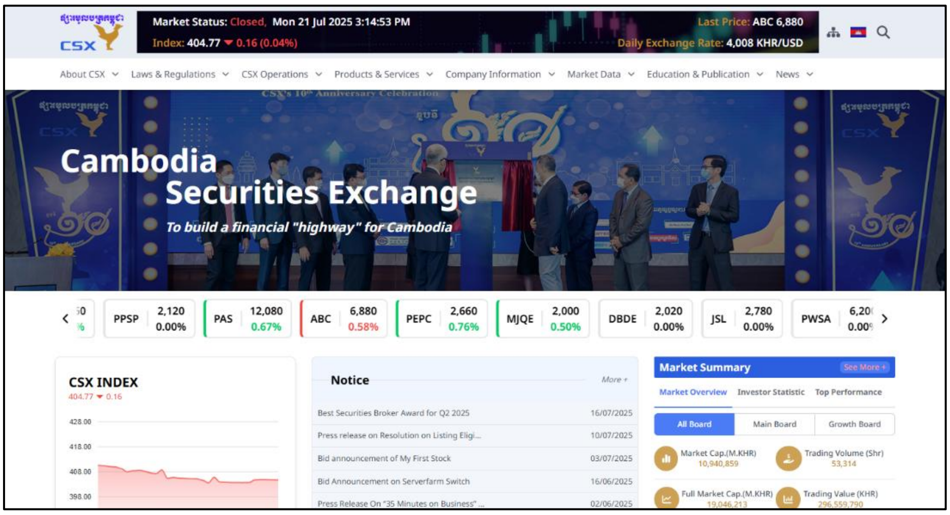

គ. ការបោះពាណិជ្ជកម្ម (Advertising)

1. ដាក់ពាណិជ្ជកម្មតាមទូរទស្សន៍, វិទ្យុ, ទស្សនាវដ្ដី និងសារព័ត៌មានអេឡិចត្រូនិក។
2. ប្រើបដាផ្សព្វផ្សាយ និងអេក្រង់ LED នៅតំបន់សាធារណៈ។

ឃ. ការបោះផ្សាយព័ត៌មានតាមបែបផ្លូវការ

1. រៀបចំសន្និសីទសារព័ត៌មានពេលមានការចូល IPO ថ្មី ឬព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់។

៣.២.២ នីតិវិធីនៃការជួញដូរមូលបត្រ

ក. នីតិវិធីក្នុងការបើកគណនី

ជំហ៊ានទី១ ជ្រើសរើសក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ

វិនិយោគិនត្រូវជ្រើសរើសក្រុមហ៊ុនមូលបត្រមួយក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនមូលបត្រទាំង១០ដែលជាសមាជិករបស់ ផ.ម.ក ហើយក្រុមហ៊ុនមូលបត្រនោះនឹងជួយវិនិយោគិនក្នុងការបើកគណនីជួញដូរ។

ជំហ៊ានទី២ បើកគណនីជួញដូរ

ឯកសារតម្រូវដើម្បីបើកគណនីជួញដូររួមមានៈ

១. អត្តសញ្ញាណបណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឬលិខិតឆ្លងដែន(សម្រាប់ជនបរទេស) ភ្ជាប់ជាមួយរូបថត ៤x៦ មួយសន្លឹក

២. លេខអត្តសញ្ញាណវិនិយោគិន (ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រអាចជួយធ្វើការស្នើសុំពីគណៈកម្មការមូលបត្រកម្ពុជា)

ជំហ៊ានទី៣ ការដាក់បញ្ជា

❖ .វិនិយោគិនបង្គាប់ឱ្យក្រុមហ៊ុនមូលបត្ររបស់ខ្លួនដាក់បញ្ជាមកកាន់ ផ.ម.ក ដោយបញ្ជាក់ប្រាប់យ៉ាងហោចនូវព័ត៌មានសំខាន់ៗដូចខាងក្រោមៈ

១-ឈ្មោះមូលបត្រ

២-បរិមាណ

៣-ថ្លៃ

៤-ប្រភេទនៃបញ្ជាទិញ ឬបញ្ជាលក់

❖...វិនិយោគិនអាចបង្គាប់ទៅក្រុមហ៊ុនមូលបត្រឱ្យដាក់បញ្ជាដោយប្រើប្រាស់មធ្យោបាយទំនាក់ទំនងណាមួយខាងក្រោម៖

១-ឯកសារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ

២-ពាក្យសំដី

៣-សារអេឡិចត្រូនិក

៤-មធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិកដទៃទៀត

តើវិនិយោគិនអាចចាប់ផ្តើមជួញដូរបាននៅពេលណា? យ៉ាងហោចណាស់មួយថ្ងៃបន្ទាប់ពីបើកគណនីជួញដូររួច ទើបវិនិយោគិនអាចដាក់បញ្ជាទៅក្នុងប្រព័ន្ធជួញដូររបស់ ផ.ម.ក បាន។

ខ. ការដាក់បញ្ជា និងនីតិវិធីក្នុងការជួញដូរ

វិនិយោគិនអាចដាក់បញ្ជាបានលុះត្រាតែមានសាច់ប្រាក់យ៉ាងហោចមួយរយភាគរយ (សម្រាប់បញ្ជាទិញ) ដែលរួមបញ្ចូលទាំងថ្លៃសេវាឈ្មួញជើងសារមូលបត្រ ឬបរិមាណមូលបត្រយ៉ាងហោចមួយរយភាគរយ (សម្រាប់បញ្ជាលក់)។ ពេលបញ្ជាត្រូវបានបញ្ជូនចេញ សាច់ប្រាក់និងមូលបត្រទាំងនេះនឹងត្រូវបានបង្កកទុកដោយសមាជិក ក្នុងគោលបំណងដើម្បីទូទាត់ ឬបង្កកទុករហូតដល់ពេលបញ្ជានោះអស់ សុពលភាព។

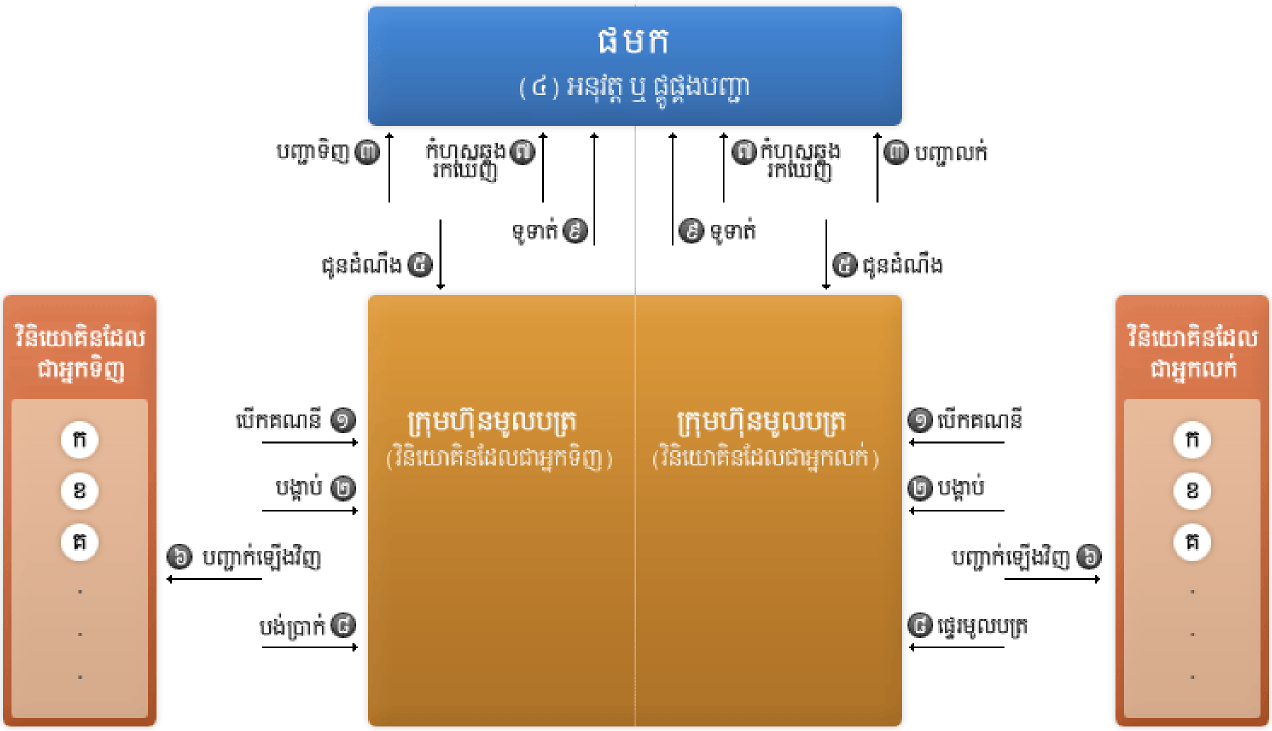

(១) វិនិយោគិនបើកគណនីជួញដូរ (គណនីមូលបត្រ និងគណនីសាច់ប្រាក់) នៅក្រុមហ៊ុនមូលបត្រនៅថ្ងៃ T-1។ ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រនឹងធ្វើការស្នើសុំលេខអត្តសញ្ញាណវិនិយោគិនជូនអតិថិជនរបស់ខ្លួនពីគណៈកម្មការមូលបត្រកម្ពុជា។

(២) វិនិយោគិនដាក់បញ្ជាទិញ ឬលក់នៅថ្ងៃ T+0 តាមប្រព័ន្ធជួញដូរចល័ត (MTS) ឬក្រុមហ៊ុនមូលបត្រជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ជាពាក្យសម្ដី (ត្រូវបានថតទុកដោយអ្នកតំណាងនៅក្នុងទីផ្សារ) ឬមធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិចនានា។

(៣) បន្ទាប់ពីដាក់បញ្ជាមកក្នុងប្រព័ន្ធជួញដូររបស់ ផ.ម.ក. នៅថ្ងៃ T+0 បានជោគជ័យដោយមានមូលបត្រ និងសាច់ប្រាក់គ្រប់គ្រាន់ នៅក្នុងគណនីរបស់វិនិយោគិន (សាច់ប្រាក់ ឬបរិមាណមូលបត្រមួយរយភាគរយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ជានោះ) សាច់ប្រាក់ ឬមូលបត្រនឹងត្រូវបានបង្កកទុកសម្រាប់ទូទាត់នៅថ្ងៃ T+2។

(៤) ការបញ្ជាទាំងឡាយត្រូវបានផ្គូរផ្គងនៅក្នុងប្រព័ន្ធជួញដូររបស់ ផ.ម.ក. ទៅតាមគោលការណ៍ដេញថ្លៃដែលបានកំណត់ទុកជាមុន។

(៥) ផ.ម.ក. ជូនដំណឹងអំពីលទ្ធផលនៃការជួញដូរ នៅថ្ងៃ T+0។

(៦) ក្រុមហ៊ុនមូលបត្របញ្ជាក់លទ្ធផលនៃការជួញដូរដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយអតិថិជននីមួយៗរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃT+0។

(៧) ក្នុងករណីមានកំហុសឆ្គងដែលបង្កឡើងដោយក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រនោះត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំមកកាន់ ផ.ម.ក. ដើម្បីកែតម្រូវឱ្យបានមុនពេលថ្ងៃត្រង់នៃថ្ងៃ T+1។ បន្ទាប់ពីកំហុសឆ្គងត្រូវបានកែតម្រូវហើយ ដំណើរការក្នុងចំណុចទី៥ និងទី៦ នឹងត្រូវអនុវត្តម្ដងទៀត។

(៨) វិនិយោគិនបង់ប្រាក់ ឬបញ្ជូនមូលបត្រតាមរយៈក្រុមហ៊ុនមូលបត្រនៅថ្ងៃ T+2។

(៩) ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រទូទាត់ការជួញដូរក្នុងនាមជាវិនិយោគិននៅ ផ.ម.ក. ។

គ. សុពលភាពនៃបញ្ជា

បញ្ជានីមួយៗមានសុពលភាពចាប់ពីពេលដែលទទួលបាននៅក្នុងប្រព័ន្ធជួញដូររបស់ ផ.ម.ក. រហូតដល់ពេលដែលបញ្ជានោះត្រូវបានអនុវត្តនៅអំឡុងវគ្គជួញដូរនៃថ្ងៃតែមួយ។

ឃ.ព័ត៌មានលម្អិតនៃបញ្ជា

បញ្ជាដែលដាក់ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធជួញដូររបស់ ផ.ម.ក ត្រូវមានព័ត៌មានលម្អិតនីមួយៗដូចខាងក្រោម៖

១-ឈ្មោះមូលបត្រ

២-បរិមាណ

៣-ថ្លៃ

៤-ប្រភេទនៃបញ្ជា បញ្ជាទិញ ឬបញ្ជាលក់

៥-ប្រភេទនៃប្រតិបត្តិការ (ប្រតិបត្តិការគណនីអតិថិជន ឬប្រតិបត្តិការគណនីសមាជិក)

៦-លេខអត្តសញ្ញាណសមាជិក

៧-លេខអត្តសញ្ញាណវិនិយោគិន

៨-លេខបញ្ជា

៩-លេខគណនី

១០-ក្នុងករណីបញ្ហាត្រូវបានលុប ឬកែប្រែត្រូវបញ្ជាក់លើបញ្ហានោះថា ជាការលុប ឬ ជាការកែប្រែហើយត្រូវបញ្ជាក់ពីលេខបញ្ហាដើមផងដែរ

១១-លេខកូដចំណាត់ថ្នាក់វិនិយោគ

១២-លេខកូដសញ្ជាតិ និងលេខកូដចំណាត់ថ្នាក់វិនិយោគិនចំពោះវិនិយោគិនបរទេស។

៣.៣ ផលប្រយោជន៍នៃការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

អត្ថប្រយោជន៍នៃការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងរបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាទៅកាន់ សង្គមជាតិ អ្នកវិនិយោគ និងសាធារណជន មានដូចខាងក្រោម៖

៣.៣.១ ចំពោះសង្គមជាតិ

- លើកកម្ពស់វប្បធម៌ហិរញ្ញវត្ថុ៖ ការចេះពីបច្ចេកទេសវិនិយោគធ្វើឱ្យសង្គមមានការយល់ដឹងអំពីវិធីគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ។
- ជម្រុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច៖ បើសង្គមយល់ដឹងច្រើន នឹងមានការចូលរួមវិនិយោគច្រើន ជម្រុញឱ្យសហគ្រាស និងប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលចូលប្រព័ន្ធធនាគារ។
- ធ្វើឱ្យសង្គមមានជំនាញសម្រេចចិត្តលើបញ្ហា ហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងប្រក្រតី។
- អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិនិងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ ការយល់ដឹងល្អអំពីនីតិវិធីនឹងជម្រុញឱ្យមានការវិនិយោគបន្ថែម។
- ជួយអភិវឌ្ឍបរិស្ថានទីផ្សារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងសុវត្ថិភាព។
- បង្កើតសង្គមមួយដែលមានចំណេះដឹងហិរញ្ញវត្ថុខ្ពស់ ជួយឱ្យប្រជាជនយល់អំពីនីតិវិធីនៃការវិនិយោគ និងជួញដូរមូលបត្រ។ បង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការប្រមូលប្រាក់ វិនិយោគ និងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន។
- ជំរុញការរីកចម្រើនសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ជួយបង្កើតបរិយាកាសវិនិយោគឱ្យច្រើនជាងមុន។
- បង្កើនការសហការរវាងសាធារណជន និងរដ្ឋក្នុងការគ្រប់គ្រងផ្សារមូលបត្រ។ បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃវិធានការរដ្ឋ និងភាពជឿជាក់លើប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុជាតិ។

៣.៣.២ ចំពោះអ្នកវិនិយោគ

- ទទួលបានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ៖ ដោយការផ្តល់ចំណេះដឹង អ្នកវិនិយោគអាចយល់ពីហានិភ័យ ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច និងអនុវត្តការវិនិយោគបានត្រឹមត្រូវ។
- បង្កើនការចូលរួម៖ មានការយល់ដឹងនិងមានទំនុកចិត្តក្នុងទីផ្សារមូលបត្រយូរជាងមុន។
- យល់ដឹងអំពីការជួញដូរនិងវិនិយោគមូលបត្របានត្រឹមត្រូវ
- ជួយអ្នកវិនិយោគធ្វើការសម្រេចចិត្តយ៉ាងឆ្លាតវៃ អ្នកវិនិយោគដែលយល់ច្បាស់អំពីនីតិវិធីអាចវាយតម្លៃហានិភ័យ និងជ្រើសរើសការវិនិយោគបានសមរម្យ។
- បង្កើនភាពជាក់ច្បាស់នៃការវិនិយោគ និងការគ្រប់គ្រងទុន។
- បន្ថយហានិភ័យនៃការចូលរួមក្នុងអំពើមិនស្របច្បាប់ ដូចជា insider trading ឬការលួចបន្លំផ្សារ។ បង្កើនការជឿជាក់ក្នុងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ អ្នកវិនិយោគដែលមានចំណេះដឹងនឹងមានទំនុកចិត្តក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ និងគ្រប់គ្រងទីផ្សារ។ ជម្រុញឱ្យមានការវិនិយោគយ៉ាងសកម្ម និងយូរអង្វែង។

- បង្កើតសមត្ថភាពក្នុងការស្វែងរកឱកាសថ្មី ជួយអ្នកវិនិយោគយល់អំពីផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុថ្មីៗ និងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ។ មានសមត្ថភាពបញ្ចៀសឱកាសវិនិយោគខុសច្បាប់ ឬខ្ពស់ហានិភ័យ។
- ជម្រុញភាពទាក់ទាញនៃទីផ្សារដល់វិនិយោគិនអន្តរជាតិ ប្រសិនបើអ្នកវិនិយោគក្នុងស្រុកមានចំណេះដឹងល្អ នឹងបង្កើតភាពជឿជាក់ដល់វិនិយោគិនក្រៅប្រទេស។ ជួយលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែងនៃទីផ្សារជាតិ។

៣.៣.៣ ចំពោះសាធារណជន

- ឱកាសចូលរួមក្នុងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុៈសាធារណជនអាចវិនិយោគបន្ទាប់ពីយល់ដឹងពីផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុ។
- លើកស្ទួយសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារៈបង្កើនចំណូល
- សាធារណជនអាចសម្គាល់ក្រុមហ៊ុនបន្លំ និងបញ្ហាខុសច្បាប់បាន។
- បង្កើនការយល់ដឹង និងការចូលរួមរបស់សាធារណជន បណ្តុះបណ្តាលឱ្យប្រជាពលរដ្ឋយល់ច្បាស់អំពីនីតិវិធីជួញដូរមូលបត្រ។ ជម្រុញឱ្យមានការចូលរួមផ្ទាល់ក្នុងផ្សារមូលបត្រ ដូចជាការវិនិយោគ និងទិញលក់មូលបត្រ។
- បង្កើនភាពស្របច្បាប់ និងភាពជឿជាក់ ជួយស្តារឡើងវិញនូវភាពជឿជាក់លើប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ។
- ជំរុញឱ្យមានការចូលរួមយ៉ាងស្មើភាពក្នុងផ្សារមូលបត្រ ដោយគ្មានការរើសអើង។
- បង្កើនភាពច្បាស់លាស់ និងការត្រួតពិនិត្យ ជួយសាធារណជនយល់ពីវិធានការទប់ស្កាត់ការលួចបន្លំ និងអំពើមិនស្របច្បាប់។ ជួយក្រុមប្រឹក្សាគ្រប់គ្រងផ្សារធ្វើការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។

ជំពូកទី៤
ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ក្នុងនាមក្រុមនាងខ្ញុំជានិស្សិតសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាដែលសរសេរស្តីពី "ការបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា" បានមើលឃើញថាទីផ្សារមូលបត្រគឺជាមូលដ្ឋានមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ គេតែងនិយាយថាទីផ្សារមូលបត្រនេះគឺជានិមិត្តរូបមួយនៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិមួយទៀត។ ហេតុដូចនេះហើយទើបមានចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយដូចខាងក្រោម៖

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង

- បង្កើនការយល់ដឹង៖ សាធារណៈជនអាចយល់ពីឱកាសនិងហានិភ័យនៃការវិនិយោគបានកាន់តែច្បាស់។
- ការអប់រំហិរញ្ញវត្ថុ៖ ជួយអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងបង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងសម្បទានិម្មិត។
- ការចូលរួមប្រកបដោយទំនួលខុសត្រូវ៖ ជម្រុញឱ្យប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមក្នុងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងសកម្ម និងផ្អែកលើព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ។
- បង្កើតសេដ្ឋកិច្ចមានស្ថេរភាព៖ ការយល់ដឹងល្អអំពីនីតិវិធីជួញដូរមូលបត្រជួយសម្រួលឱ្យប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុមានស្ថេរភាព និងទំនុកចិត្ត។
- ជំរុញការរីកចម្រើនផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ៖ បង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាជនទៅកាន់ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជាជំហានសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។
- ជួយធ្វើការសម្រេចចិត្តល្អប្រសើរ៖ អ្នកវិនិយោគអាចវាយតម្លៃហានិភ័យ និងឱកាសក្នុងទីផ្សារដោយផ្អែកលើចំណេះដឹងត្រឹមត្រូវ។
- ការការពារទឹកប្រាក់វិនិយោគ៖ ជួយកាត់បន្ថយការបាត់បង់ដោយសារការបន្លំ ឬការជួញដូរមិនត្រឹមត្រូវ។
- បង្កើនទំនុកចិត្តក្នុងទីផ្សារ៖ ធ្វើឱ្យអ្នកវិនិយោគមានទំនុកចិត្តលើប្រព័ន្ធ និងបន្តវិនិយោគក្នុងរយៈពេលវែង។

៤.២ វិភាគលើចំណុចខ្សោយ

- ការយល់ច្រឡំ៖ ប្រសិនបើព័ត៌មានដែលផ្តល់មិនច្បាស់លាស់ ឬមិនត្រឹមត្រូវ អាចនាំឱ្យសាធារណជនយល់ខុសអំពីទីផ្សារមូលបត្រ និងនាំទៅរកការជួញដូរខុសៗ។
- ជម្រើសវិនិយោគដោយគ្មានសមត្ថភាព៖ អ្នកខ្វះបទពិសោធន៍អាចធ្វើការវិនិយោគដោយគ្មានការវិភាគល្អ ធ្វើឱ្យប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់។
- ការលើកទឹកចិត្តលើការវិនិយោគខ្លាំងហួសហេតុ៖ ការផ្សព្វផ្សាយខ្លាំងអំពីការវិនិយោគអាចធ្វើឱ្យប្រជាជនយល់ថាវាជាវិធីរកចំណូលឆាប់រហ័ស ដោយមិនយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការបង្ការនូវហានិភ័យផ្សេងៗ។
- ការបង្កើតបរិយាកាសឧក្រិដ្ឋភាពហិរញ្ញវត្ថុ៖ ប្រសិនបើការបញ្ជ្រាបមិនបានគ្រប់គ្រងល្អ អាចនាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃសកម្មភាពលួចលាក់ ឬការបន្លំមូលបត្រ។
- ការបន្ថយទំនុកចិត្តសង្គម៖ ប្រសិនបើមានករណីបរាជ័យក្នុងការវិនិយោគជាច្រើន វាអាចបណ្តាលឱ្យសង្គមបាត់បង់ទំនុកចិត្តលើប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ។

- ការសង្ស័យចំពោះព័ត៌មាន៖ អ្នកវិនិយោគខ្លះអាចមិនទុកចិត្តលើព័ត៌មាន ដែលផ្តល់តាមសាធារណៈ ប្រសិនបើខ្វះប្រភពសម្រេចចិត្តឬគ្រប់គ្រងល្អ។

ជំពូកទី៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

បន្ទាប់ពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវទាក់ទងទៅនឹងផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា (ផ.ម.ក.) រួចមក យើងខ្ញុំទទួលបាននូវចំណេះដឹងជាច្រើនដែលទាក់ទងទៅនឹងវិស័យមូលបត្រ។ ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ជាប្រតិបត្តិករទីផ្សារតែមួយគត់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងប្រតិបត្តិការទីផ្សារក្នុងការធានានូវតម្លាភាព និងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការបង្កើតបរិយាកាសដល់អ្នកចូលរួមនៅក្នុងទីផ្សារ ជាពិសេសជួយជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តដល់សហគ្រិន វិនិយោគិន តាមរយៈការធ្វើឱ្យមាននូវសន្ទនីយភាពទីផ្សារនិងការពារផលប្រយោជន៍ដល់វិនិយោគិននៅក្នុងទីផ្សារផងដែរ។ បច្ចុប្បន្ននេះ យើងសង្កេតឃើញថាវិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជាបាននឹងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ទៅមុខគួរឱ្យកត់សម្គាល់។

តាមរយៈនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទ ការបញ្រ្ជាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាខាងលើកន្លងមក យើងសង្កេតឃើញថា វិស័យមូលបត្រជាផ្នែកមួយដែលបានជួយដល់វិស័យហិរញ្ញវត្ថុក៏ដូចជាជួយជម្រុញដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជាផងដែរ។ជាក់ស្តែងវិនិយោគិន និងសាធារណជនបានស្គាល់ពីមូលបត្រកាន់តែច្រើនតាមរយៈផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា (ផ.ម.ក.) និងនិយ័តករមូលបត្រកម្ពុជា (ន.ម.ក.) បានព្យាយាមក្នុងការផ្សព្វផ្សាយការជួញដូរមូលបត្រតាមរយៈ បណ្តាញសង្គម ការធ្វើបទសម្ភាសន៍ និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលសិក្ខាសាលាផ្សេងៗជាដើម។ លើសពីនេះទៅទៀត ការយល់ដឹងពីការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជាក៏អាចជាចំណែកមួយដែលជួយឱ្យមាន ស្ថេរភាពហិរញ្ញវត្ថុ ការវិនិយោគឆ្លាតវៃ និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិផងដែរ។

សរុបសេចក្តីមកការសិក្សាស្រាវជ្រាវកន្លងមកទៅលើការបញ្រ្ជាបចំណេះដឹងពាក់ព័ន្ធនីតិវិធីជួញដូររបស់ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា យើងសង្កេតឃើញថាវិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជានឹងមានសន្ទុះនៃការគាំទ្រកាន់តែខ្លាំងពីសំណាក់វិនិយោគិនធំៗក៏ដូចជាប្រជាពលរដ្ឋដែលមានបំណងចង់ធ្វើការជួញដូរមូលបត្រ។ ដោយយើង គ្រប់គ្នាបានដឹងហើយថាការជួញដូរទៅលើមូលបត្រទទួលបានទាំងប្រាក់ចំណេញនិងភាគលាភប្រចាំឆ្នាំដូច្នេះយើងចូលរួមលើកស្ទួយ សេដ្ឋកិច្ចជាតិយើងឱ្យកាន់តែរីកចម្រើនតាមរយៈការទិញ លក់មូលបត្រដូចនៅបណ្តាប្រទេសដែលអភិវឌ្ឍន៍។

៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍

ទោះបីជាទីផ្សារមូលបត្រកើតមានការជួញដូរមកអស់ពេលជាយូរក៏ដោយក៏នៅតែមានចំណុចខ្វះខាត មួយចំនួនផងដែរ អាស្រ័យហេតុនេះហើយដើម្បីឱ្យមានការរីកចម្រើន ព្រមទាំងទទួលបានជោគជ័យ ក្រុមយើង ខ្ញុំសូមធ្វើការផ្តល់នូវអនុសាសន៍មួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា គួរតែពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយវិស័យមូលបត្រឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយជាងមុនតាមរយៈ ប្រព័ន្ធអ៊ិនធើណេត ទូរទស្សន៍ និងតាមបណ្តាញព័ត៌មានផ្សេងៗទៅកាន់ប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីជំរុញឱ្យការ ជួញដូរមូលបត្រមានភាពរីកចម្រើនកាន់តែខ្លាំង

- ស្វែងរកមធ្យោបាយ ឬវិធីសាស្រ្តថ្មីៗបន្ថែមដើម្បីឱ្យការជួញដូរកើនឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ
- រាល់អ្នកវិនិយោគទាំងអស់ត្រូវតែស្វែងយល់ពីវិស័យមួយនេះ ឱ្យកាន់តែច្បាស់សិនមុន និងធ្វើការបណ្តាក់ទុននៅក្នុងការជួញដូរ
- ត្រូវបង្កើនសេចក្តីទុកចិត្តពីវិនិយោគិនទាំងឡាយ ដែល ផ.ម.ក ត្រូវតែពន្យល់បន្ថែមពីការជួញដូរ និងការពិភាក្សាពីបញ្ហាផ្សេងៗ ដើម្បីឱ្យអ្នកវិនិយោគមានភាពជឿជាក់
- ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាគួរតែទៅសិក្សាស្វែងយល់នៅចំណុចផ្សេងៗពីបណ្តាប្រទេសជិតខាង ដើម្បីយកមកអភិវឌ្ឍន៍បន្ថែមទៀត

ឯកសារយោង

➢ ឯកសារសៀវភៅ

១. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០១៨). *វិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា.* បោះពុម្ពលើកទី២.១៤១ទំព័រ.ភ្នំពេញ។

២. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២៣) *ទស្សនាវដ្ដីវិទ្យាសាស្ត្រ.* បោះពុម្ពលើកទី២. ៨១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

៣. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២២). *សេចក្ដីផ្ដើមនៃនីតិ.* បោះពុម្ពលើកទី៩. ទំព័រទី៤. ១០១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

៤. រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ម៉ាលីន ភីនតាពពេជ្រ, ឃាង សូរិយ៉ា, ឃឿម កន្និកា, ខេន ស្រីនាថ. (២០២១). ប្រធានបទ៖*ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា.* សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាញគណនេយ្យ ជំនាន់ទី១៩ នៃ វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. ទំព័រទី៤ ៣៤ទំព័រ. រាជធានីភ្នំពេញ។

៥. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា. (ឆ្នាំ២០២៣). *ទស្សនាវដ្ដីវិទ្យាសាស្ត្រ.* បោះពុម្ពលើកទី២. ទំព័រទី៤៦. ៨១ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

➢ គេហទំព័រ

៦. Wikipedia. (2025, July 10). *What is Securities Exchange?* Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Stock_exchange

៧. កាក់សេន-Kakcent. (2020, September 23). *តើមូលបត្រចែកចេញជាប៉ុន្មាន?* Retrieved from https://www.facebook.com/kakcentkh/posts

៨. Bajaj Finserv. (2025, June, 13). *What is Trading?* Retrieved from https://share.google/kbMLd0ATKiZRWnrGb

៩. Investopedia. (2024, May, 31). *What is Trading?* Retrieved from https://share.google/shFKMj9DUnSzQPeqc

១០. IG. (2021). *What is Trading?* Retrieved from https://share.google/xnsxlcIxQDquyJl9D

ឧបសម្ព័ន្ធ

ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

CSX

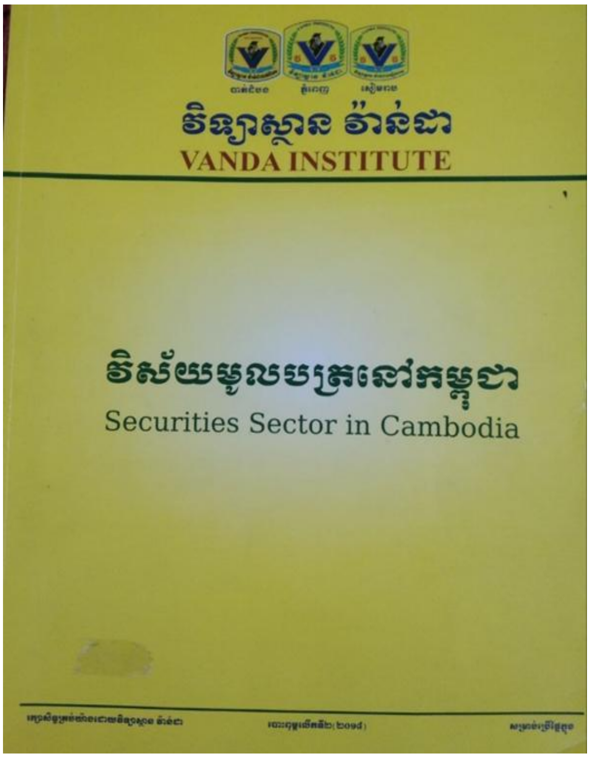
វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE
វិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា
Securities Sector in Cambodia

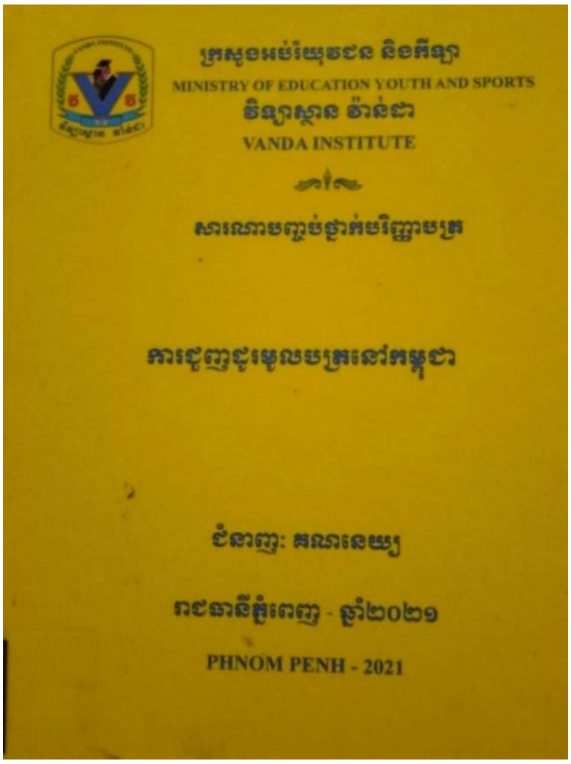
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS
វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE
សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ
ការជួញដូរមូលបត្រនៅកម្ពុជា
ជំនាញៈ គណនេយ្យ
រាជធានីភ្នំពេញ - ឆ្នាំ២០២១
PHNOM PENH - 2021

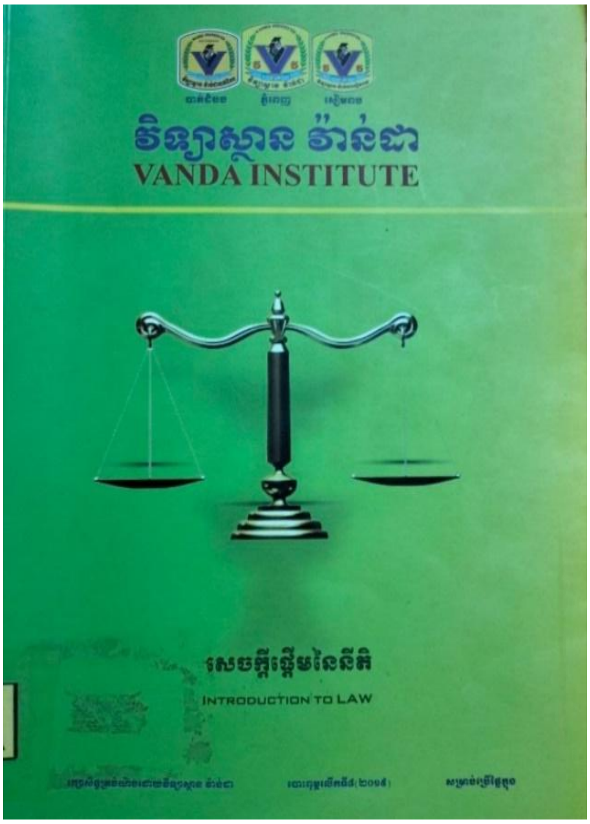
វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE
សេចក្តីផ្តើមនៃនីតិ
INTRODUCTION TO LAW

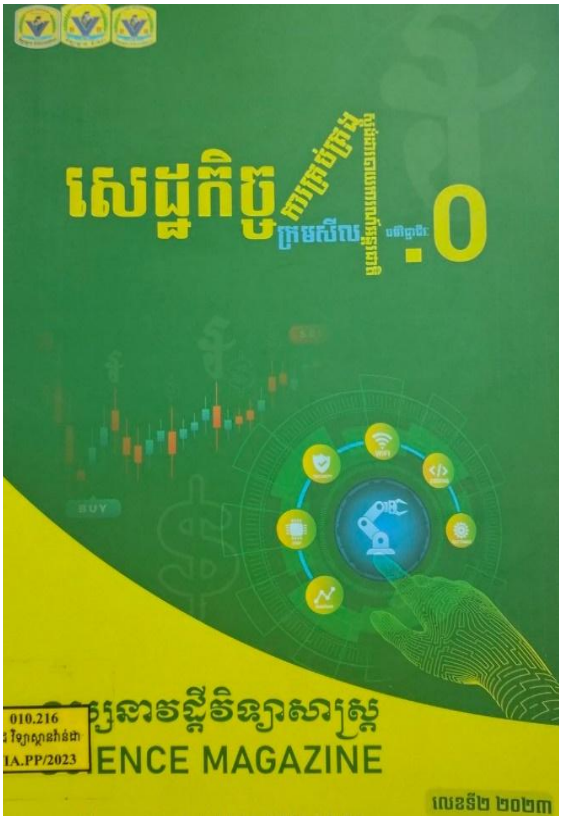
សេដ្ឋកិច្ច
4.0
010.216
IA.PP/2023
ENCE MAGAZINE
លេខទី២ ២០២៣